

NORDSJØDYKKER ALLIANSEN (NSDA)

The North Sea Divers Alliance Organisasjonsnr. 887351902
Røyespytten 4
NO- 1449 Drøbak
NORWAY
E-mail: nsda@outlook.com

31.05.2023

Arbeids- og inkluderingsdepartementet (AID)

Hørings svar til NOU 2022: 19 Oljepionerene - en kompensasjonsordning.

Stortinget viste til at en «urett» ble begått overfor denne gruppen oljepionerer der mange ble påført betydelige helseskader under offshore-arbeidet i pionertiden.

NOU 2022: 19 unnlot i sin behandling av oljepionerens sak, slik de gjorde overfor pionerdykkerne, å behandle ansvarliggjørende forhold som var resultatet av at deres arbeidsmiljø- og sikkerhet ble styrt av en "blanko fullmaktslov". «Uretten» besto bla. av forsettlig tilbakehold av informasjon, hvilket har utgjort nedverdiggende og umenneskelig behandling m.m. Påstanden begrunnes i følgende ;

Etter innsyn i Stortingstidende av **1963**. 14. juni vdr. Forhandlinger i Odelstinget nr.77 - Lov om utnyttelse og utforskning av undersjøiske naturforekomster fremkom følgende ;

s.607-8 Erling Petersen (ordfører i saken) " I § 2 sies det i departementets utkast;

"Kongen kan gi nærmere regler om utnyttelse og utforskning av undersjøiske naturforekomster", - og så kommer følgende setning; "herunder om helt eller delvis å fravike eldre lovbestemmelser som måtte gjelde." Jeg gjentar; "fravike eldre lovbestemmelser som måtte gjelde." "Dette er jo en bestemmelse som fører oss helt tilbake til eneveldet, som setter Kongen og dermed Regjeringen over og utenfor lovgivningen, og den vil også rokke ved det hovedprinsipp i et rettssamfunn at alle er bundet av gitt lov. Her vil man gi en alminnelig fullmakt til å fravike eldre lover uten noen som helst begrensning."

Lov om utforskning og utnyttelse av undersjøiske naturforekomster.

Dato	LOV-1963-06-21-12
Departement	Utenriksdepartementet
Publisert	Avd I 1963 s 659
Ikrafttredelse	01.10.1962
Kortittel	Lov om undersjøiske naturforekomster

§ 2. Retten til undersjøiske naturforekomster tilligger Staten.

Dette var en lovfesting av et vesentlig prinsipp i norsk sokkel-forvaltning og stadfestet at Staten, i kraft av sitt eierskap til ressursene, har det overordnede ansvar for virksomheten på norsk kontinentalsokkel.

§ 4. Eldre lover skal ikke være til hinder for bestemmelser gitt i medhold av §§ 2 og 3 i denne lov. Det medførte at «det bare er fantasien som setter grenser for hvordan loven kan brukes, eller misbrukes».

Adgangen til å utdele tillatelser iht. kontinentalsokkelloven § 2, ble delegert til Industri- departementet ved kgl. res. 21. september 1963, hvilket åpnet muligheter for Statlige lovbrudd. Hvoretter Staten benyttet § 4 og samtidig 'feiltolket' Fullmaktsloven.

Innst. O. nr.33 (1984-85) *"Departementet peker på at myndighetenes manglende erfaring med petroleumsvirksomhet og usikkerheten med hensyn til den fremtidige virksomhets omgang gjorde det både naturlig og nødvendig at Stortinget i 1963 bare ga en fullmaktslov og overlot til Regjeringen å gi utfyllende regler i forskrifts form."*

Regjeringen hadde forhandlet med partiene på Stortinget om unntakshjemler som kunne tilsidesette Grunnlovens regler om lovgivningsmyndighet. Stortinget ga deretter regjeringen en omfattende lovgivnings fullmakt der alle lover og regler kunne tilsidesettes, med unntak av Grunnloven og menneskerettsloven.

Tidligere finansminister, kommunal- og arbeidsminister, oljedirektør og styreleder i det Statlige oljeselskapet Petoro, Gunnar Berge beskrev i 'Den Norske Oljemodellen' ;

" I første omgang ble "knepet" med bruk av kongelig resolusjon brukt. Det er en måte å bruke Kongen fleksibelt - om en vil - og har liten tid. På den måten ble rettighetene på sokkelen sikret ved Kongelig resolusjon av 31. mai 1963." "Vi fikk da en lov som slo fast at rettighetene på norsk sokkel tilhørte det norske folk. Resten fikk Kongen ta seg av. Det var med andre ord en utpreget fullmaktslov. Men den fungerte. Etter den loven ble norsk oljevirksomhet styrt fram til 1985. De viktigste beslutningene, og de som vi fortsatt lever høyest på, ble fattet med hjemmel i denne loven." https://arbeiderhistorie.net/onewebmedia/DNOKap_01.pdf

Aksept for Fullmaktslovens anvendelse, i den sammenheng å kunne proklamere norsk statshøyhet over store havområder iht. § 2 ,for derved å sikre Statens eierskap til undersjøiske naturforekomster er forståelig, men som hjemmel for at Oljepionerene og Nordsjødykkernes arbeidsmiljø- og sikkerhet i 20 år kunne 'styres' gjennom en "*blanko' fullmaktslov*", strider bruken mot unntaket nedfelt i fullmakten. Følgelig ble oljearbeidernes og dykkernes HMS tilsidesatt og deres menneskerettigheter krenket gjennom **hele** den gjeldende perioden. Myndighetene fikk 30 år godkjent og lagt en rekke rørledninger over den 300 meter dype Norskerenna. Vedtakene ble gjort uten at det var utprøvede metoder for å reparere rørene på de dybdene og med myndighetenes viten om at en lekkasje ville medføre en miljøkatastrofe.

Vedlegg 1

" Men da må det være en formildende omstendighet at det trolig er den mest innbringende lov Stortinget noensinne har hatt til behandling."

Gunnar Berge i 'Den Norske Oljemodellen'

Nordsjødykkernes situasjon som beskrevet i kapittel 4.1 (s.27).

Departementets beskrivelse er en historieforfalskning. Påstanden begrunnes ;

Departementet har beskrevet ; (1) "I deler av pionertiden var dykkeaktiviteten lite regulert, og aktiviteten har hatt karakter av å være ekstrem og banebrytende. (2) Samtidig var kunnskap om dykking, herunder om utstyr og metoder som ble brukt, heller ikke så god som i dag. ».

De faktiske forhold var;

1) Dykkerne ble aldri informert at dykkeaktiviteten var "lite regulert og hadde karakter av å være ekstrem og banebrytende". Staten kunngjorde at iht. § 121 i Kgl. res.1967 skulle;

*"Departementet eller den det bemyndiger skal **på forhånd** forelegges til godkjenning en plan for hvordan dykking skal utføres, hvilket utstyr som skal benyttes, herunder **hvilke sikkerhetstiltak** som vil bli tatt for å beskytte dykkerens liv og helse. Hvis den som skal utføre dykkingen ikke er forsynt med godkjent norsk dykkersertifikat, skal samtykke innhentes fra Departementet eller den det bemyndiger **før dykkingen kan igangsettes.**"*

I denne 'garantien' lå åpenbart ansvaret for dykkernes helse og sikkerhet i Statens hender. Staten unnlot å opplyse at den iht. Kgl. res. §2, kan i ; "*særlige tilfeller dispensere fra bestemmelser fastsatt i eller i medhold av denne resolusjon*" som bestemmelsene i §121.

Staten hadde føringen og gjorde dypdykking inshore/offshore ekstrem og banebrytende ved at myndighetene fravek eldre lover og alle sikkerhetsbestemmelser som kunne forsinket iverksettelse, herunder påkrevet tillatelse for dykking med blandingsgass og dykkerutdannelse / opptrening. Myndighetene ga tillatelser uten noen krav eller sikre prosedyrer, ved å definere all petroleumsrelatert dykking som "særlige tilfeller".

1971 Statens myndigheter og DnV innledet samarbeid med professor Ruff ved Institut für Flugmedizin, for å utvikle sikre statlige blandingsgassstabeller til 200 m. for bruk på norsk sokkel. Forsøket ble avbrutt i 1972 da to norske marinedykkere ble skadet på 150 m. Myndighetenes dilemma var at det allerede, 'i det stille' med myndighetenes aksept, pågikk dypdykking til 200 m på norsk sokkel med usikre eksperimentelle tabeller og hemmelighold av prosedyrer. Jf. 1973.16.01.

1972 Staten var tidlig klar over disse forholdene, hvilket fremkommer av Arbeidstilsynets advarsel til Industridepartementets Oljekontor , " *den matematiske modellen for beregning av dekompresjonstabeller har viste seg ikke å holde mål*".

1972 Arbeidstilsynet skrev til Dr. Nome vedr. registrering av trykkfallsyke ;
" *Slik registrering omfatter ikke dykking i forbindelse med oljeleting i Nordsjøen.* "

197316.01. Et Notat fra teknisk avd. i Arbeidstilsynet bekreftet dypdykkingen;
" *Det kan nevnes at det nå dykkes ned til 200 m.*" ('bounce diving' using US Navy divers)

1973 Industridepartementets dykkerkonsulent, Sjøforsvarets dykkelege Jens Smith Sivertsen gjentok sin advarsel til Arbeidstilsynet;
" *Pr. idag har ingen fysisk /matematisk modell for gassveksling mellom kroppsvevene og pustemediet vist seg brukbar som grunnlag for beregning av dekompresjonstabeller.*"

1974 Seaway Diving A/S til OD." *Vi formoder at Oljedirektoratet og / eller Arbeidstilsynet ikke bare skal ha teknisk, men også tilgang til nødvendig dykker- medisinsk ekspertise for fullt ut å kunne håndheve de betingelser som er nedlagt i Kgl. Resolusjon av 25.august 1967...*"

1975.07.01.Arbeidstilsynet; " *For dypdykking i Nordsjøen kreves det særlig godkjenning fra Direktoratet for arbeidstilsynet. Slik godkjenning forutsetter at man er opplært i svømmedykking med blandingsgass og bruk av dykkerklokke.*" Jf. 1960 verneregler for dykkerarbeide

Jf. **1975** 13.03. internt notat i Kommunaldepartementet (nå AID): " *Det stilles nå ikke minstekrav til dykkere ved ansettelse og ingen offentlig instans kontrollerer deres kvalifikasjoner.*"

Kilde; Rapport fra Granskingskommisjonen for undersøkelse av pionerdykkernes forhold i Nordsjøen

Jf.**1975**13.03 Arbeidstilsynet til Oljedirektoratet
UTVIKLING AV HELIUM- OXSYGEN DYKKERTABELLER
" *Som kjent er de dypdykkingstabeller, som er i bruk, utviklet av dykkerselskapene og blir hemmeligholdt.*"

Jf. **1975**.30.10. Arbeidstilsynet til Dansk Dykkerforening;
1. Det kreves ikke dykkerbevis for dykking på den norske kontinentalsokkel.

Jf. **1984** OD til Ursuk ; " *There is however no governmental approval of decompression tables*"

Oppsummering av 1;

De overstående eksempler påviser at Staten selv, gjorde dykkingen ekstrem, banebrytende og eksperimentell ved å fjerne alle rammevilkårene for arbeidsmiljø- og sikkerhet.

Departementet har beskrevet 2) " *Samtidig var kunnskap om dykking, herunder om utstyr og metoder som ble brukt, heller ikke så god som i dag*".

Dette er en udokumentert departemental påstand, de dokumenterbare forhold viser;

1951.29.01.:Kommunal og arbeidsdepartementet viste til Nordisk medisin fra 1942 ved Prof. Waaler: "Dykkerarbeidet må antas å stå i en særlig fareklasse, og disse arbeiderne har derfor berettiget krav på en særlig interesse fra myndighetenes side."

Farene ved arbeidsdykking med luft (Nitrox) til 50 m. var meget **godt** kjent og medførte at dykking ble regulert ved Kongelig resolusjon av 30.01.1959 med hjemmel i arbeidervernloven av 1956.07.12. Dypdykking ble definert ; dypere enn 50 meter med blandingsgass.

1954 Arbeidstilsynet brevvekslet med flere utenlandske medisinske forskere og mottok allerede da advarsler om bennekrose; "Å forhindre skjelett-sykdom blant arbeidere under trykk avhenger av en bredere forståelse av sykdomsutviklingen." " ..skjelett-endringer kan forekomme uten tidligere trykkfallsyke eller etter en eneste rask dekompresjon "

1959.Rozsahegyi, BR. J. MED, Long – term health effects of diving.

"There are divers with mental changes, often **many years after decompression sickness**, the development of these changes can be followed from the time when signs of damage to brain appeared" "Men, who have **once** had decompression sickness of the central nervous system **must not work in compressed air again.**"

1959 Arbeidstilsynet mottok advarsler om nevrologiske skader jnr. 004483.

"..egenskapene til den nevrologiske formen av dekompresjons-sykdommer er til nå ikke kjent." "Hver bekreftelse av dekompresjonssykdom i sentralnervesystemet er i praksis vidtfavnende skader, det er imidlertid mulig å differensiere mellom fire typer:

- (1) **Funnene peker på vidtfavnende skader i hele sentralnervesystemet**
- (2) Funnene viser at skadene er lokalisert i hjernen og øvre hjernestamme
- (3) Funnene viser skade på margen, hjernebroen og lillehjernen.
- (4) Funnene viser ryggmargsskade."

1969 I et brev fra The University of Newcastle Upon Tyne, (M.R.C. Decompression Sickness Central Registry) ble Arbeidstilsynet advart; " Too many healthy young men were being crippled with secondary osteoarthritis of their shoulder and hip joints." " ..as many as 50% have signs of bone necrosis."

1976 Industridepartementets konsulent Marinens dykkelege Jens Smith Sivertsen og sjefen for Marinens dykker- og froskemannskole A.J. Arntzen til Sjøfartsdirektoratet:

" Vi har i dag ingen dekompresjonstabeller eller prosedyrer for dypdykking med blandingsgasser som er offisielt godkjente eller approberte for bruk i Norge...."

"I Norge i dag har vi ingen ekspertise som er nødvendig for å vurdere dekompresjonstabeller ut fra rent biomedisinsk / fysisk matematiske kriterier."

"Mange dekompresjonsprosedyrer innebærer bruk av hyperbariske gassblandinger for å redusere dekompresjonstiden. Hvis dette prinsippet er drevet for langt kan det få meget uheldige konsekvenser dersom det skulle bli aktuelt å behandle en dykker for trykkfallsyke, i det dykkernes lunger da vil være på grensen til utvikling av oksygenskade og det vil være vanskelig å bruke vanlige behandlingsprosedyrer."

Oppsummering av 2;

Å tillate dykking uten dekompresjonstabeller eller prosedyrer for dypdykking med blandingsgasser som er offisielt godkjente, utgjør klare brudd på grunnloven § 92 og EMK art. 2 og 3.

Staten valgte å tilbakeholde sin viten om langtidsskader etter dypdykking.

Kirke- og undervisningsdepartementet var ansvarlige for dypdykkernes manglende yrkesutdanning.

Industridepartementet var ansvarlige for å ha tillatt dypdykking med blandings-gass "uten spesiell tillatelse fra Arbeidstilsynet", uten noen krav eller godkjenninger, samt for å ha gitt tillatelser til eksperimenter uten dykkernes kvalifiserte viten og samtykke. (Jf. vedlegg 11 The Nuremberg Code)

1967.21.06. Statsråd Seips svar til Stortinget om faremomenter forbundet med dykking:
"Ved kgl. resolusjon av 30. januar 1959 er fastsatt at ervervsmessig dykkerarbeid hvorunder det blir benyttet hjelm og slange, skal være undergitt kontroll og tilsyn i samsvar med arbeidervernloven. For å bli godkjent som dykker kreves blant annet at vedkommende med tilfredsstillende resultat har gjennomgått dykkerskole eller opplæringskurs som er godkjent av departementet, og at han legger fram legeattest som tilfredsstillende de helsekrav som stilles."

Korrekt ordlyd i Forskrifter om ervervsmessig dykkerarbeid av 1959

§ 3. Godkjenning som dykker kan bare den få som:

- 2) med tilfredsstillende resultat har gjennomgått dykkerskole eller opplæringskurs som er **godkjent av Kommunal- og arbeidsdepartementet** (nå AID) og
- 3) legger fram attest fra lege som nevnt i § 4 om han har gjennomgått legeundersøkelse i samsvar med fastsatt skjema og han tilfredsstillende de helsekrav som blir stilt i forskrifter **fastsatt av Kommunal- og arbeidsdepartementet** (nå AID) Godkjenningen gjelder for arbeid til det dyp og med det utstyr som er anført i dykkersertifikatet.

Tross klare forskrifter om dykkerarbeid og forhåndsviten om farene for langtidsskader, ble fullmaktslovens § 4 brukt til å fravike eldre lover og sikkerhetsbestemmelser og for å gi tillatelser til helsefarlig dypdykking til stadig større dyp uten offisielt godkjente tabeller eller prosedyrer. Staten **tillot** i stedet 'stilletiende' dykkerselskapene å hemmeligholde prosedyrer og tabeller og konkurrere med kortest mulig dekompressjonstid i sin anbudspolitik.

1977.13.04. Arbeidstilsynet benektet overfor Utenriksdepartementet å inneha denne viten;
"Med hensyn til de spesielle problemer forbundet med dypdykking og de eventuelle langtids-effekter, må vi beklage at vi ikke kan bidra med noen opplysninger som belyser dette på så kort varsel. Så vidt vi kjenner til er det imidlertid lite som er kjent om dette på nåværende tidspunkt.
• Det utgjør forsettlig benektelse av ansvarliggjørende dokumentasjon.

s.27 **Departementet omtalte**; *"Forholdene rundt dykking i Nordsjøen ble videre gransket av en egen granskingskommisjon i 2003 (Lossius-kommisjonen) og saken ble lagt fram for Stortinget i 2003.*

Departementet hadde tilbakeholdt mengder av vesentlig informasjon fra den uavhengig granskingskommisjon, som **allikevel** konkluderte med Statlig ansvar, og anbefalte;

" at det for nordsjødykkere med helseskader fra dykkingen i Nordsjøen bør etableres en ordning etter følgende retningslinjer:

- Det bør gis erstatning for økonomisk tap
- Ordningen bør etableres og finansieres av staten
- Rettighetshavere/operatorer bør inviteres til å være med i finansieringen."

Staten informerte ikke granskingskommisjonen om det utstrakte misbruket av fullmaktsloven og Kgl. res. 1967 §2, *"Departementet eller den det bemyndiger kan i særlige tilfeller dispensere fra bestemmelser fastsatt i eller i medhold av denne resolusjon"* eller om *"Sokkeltilsynet som vil ha det totale ansvar for risikoforvaltningen vedr. virksomheten på kontinentalsokkelen , og for ivaretagelsen av det indre og ytre miljø i videste forstand."* Det utgjør forsettlig tilbakehold av ansvarliggjørende informasjon.

2003.26.02. Staten klaget til Lovavdelingen over granskingskommisjonens rapport.

2012.19.04. Lovavdelingen bekreftet overfor NSDA;

Justisdepartementets rundskriv G-48/75 ble skrevet i Lovavdelingen. At det ikke er klagerett over en granskingskommisjonens rapport, antar vi dessuten at var alminnelig kjent blant jurister i statsforvaltningen.

Lovavdelingen fikk granskingskommisjonens rapport, men de 42 innkomne høringsuttalelsene og informasjon om den utstrakt bruk av fullmaktsloven som hadde ledet til at dypdykkingen kunne bli igangsatt uten noen form for offentlig krav, prosedyrer eller godkjenninger, var blitt utelatt.

2004. 30.08. "Arbeids- og administrasjonsdepartementet er kjent med at det fra enkelte hold er stilt spørsmål mht. hvilket **dokumentasjonsgrunnlag** Justisdepartementets Lovavdeling hadde når den avga sin vurdering mht. statens rettslige ansvar for pionerdykkerne jf St.meld. nr. 47(2002-2003) jf. brev 27. mars 2003. Vi mener at det er svært lite ønskelig at det stilles spørsmål ved saksbehandlingen, og derved såes **tvil om holdbarheten** i regjeringens konklusjon i St.meld. nr. 47 (2002-2003) der det avvises at staten har et rettslig ansvar for pionerdykkerne som gruppe. Ettersom det i enkelte berørte grupper stilles spørsmål ved AADs **habilitet** i denne saken er det ønskelig at Justisdepartementet kommer med en fornyet selvstendig vurdering av kommisjonens rapport **samt** de 42 innkomne høringsuttalelsene hva gjelder det rettslige ansvaret i denne saken (kopier vedlagt). I den sammenheng mener AAD det er viktig at det legges spesiell fokus på hvorvidt informasjon som fremkommer i høringsuttalelsene har betydning for lovavdelingens konklusjon vedrørende det rettslige ansvaret." Vedlegg 2

De utelatte høringsuttalelsene kunne følgelig ikke vurderes av Lovavdelingen. Det utilstrekkelige grunnlaget medvirket til at AID kunne frikjenne seg selv, og med det Staten og Stortinget i St. m. 47 (2003-2004) Gransking av pionerdykkernes forhold i Nordsjøen; " På bakgrunn av rapporten finner Lovavdelingen ikke å kunne statuere et ulovfestet objektivt ansvar for staten. Det kan ikke konstateres et ansvar for staten fordi staten ikke har hatt sterk nok tilknytning til virksomheten".

Oppsummering;

Basert på tilbakeholdte opplysninger og Lovavdelingens ufullstendige vurdering av høringsuttalelsene ga departementet i St.m. 47, uttrykk for en ansvars plassering som står i kontrast til Granskningskommisjonens vurderinger. Den samme holdningen har hatt gjengklang i alle senere rettsprosesser og saksbehandlinger de siste 20 årene. Tre av høringsuttalelsene som støtter påstanden;

1) Yrkesmedisinsk avdeling Haukeland; "Vi tillater på bakgrunn av den fremlagte rapport fra 1987 å be departementet korrigere den fremstilling som er gitt i granskningskommisjonens konklusjon hvor de hevder at det ikke er noen klare svar med hensyn til årsakssammenheng med forskningsmaterialet som finnes i dag" "Det er ikke utelukket at en korrigering av arbeidsmiljøet ville kunnet ha forebygget en del av de alvorlige konsekvenser vi nå ser." Vedlegg 3

(St.m. 47;"Flere høringsuttalelser, blant annet det medisinske fakultet ved Universitetet i Bergen, uttaler seg imidlertid kritisk til det metodiske grunnlaget for kommisjonens konklusjoner. Kommisjonen finner også at det bare er en mindre gruppe som har alvorlige helsemessig svikt i dag, og at de fleste dykkerne har klart seg bra.") Jf. vedlegg 10

2) Nopof: "NOPEF har behandlet dykkerrapporten og vi registrerer at granskningsutvalget har verifisert en rekke av de påstandene vi og andre i en årrekke har fremholdt om kritikkverdige forhold knyttet til tidligere dykking. Det må imidlertid bemerkes at det er tvilsomt om kommisjonen har klart å granske "alle forhold" som beskrevet i mandatet.

Det fremkommer likevel tilstrekkelig informasjon i granskningsrapporten til at regjeringen og stortinget bør kunne akseptere statens ansvarsforhold og iverksette tilfredsstillende oppfølging og gjøre opp for feil som har vært begått. Myndighetenes videre tolkning, håndtering og oppfølging av rapporten vil ha avgjørende betydning i dette henseende". Vi ønsker å konkretisere våre forslag til tiltak slik: (kun et forslag som eksempel)

1. I Sosialdepartementets høring, i januar 2000, vedrørende ordningen om kompensasjon til tidligere Nordsjødykkere med varig helsesvikt presiserte departementet at: "Staten ikke kan anses for å ha opptrådt lovstridig eller kritikkverdig i forhold til tidligere Nordsjødykkere. Det foreligger således ikke noe juridisk ansvarsgrunnlag for et erstatningsansvar."

Denne erklæringen må nå revurderes og myndighetene bør snarest erklære at de påtar seg erstatningsansvaret for skader som dykkerne har pådratt seg som følge av dykkingen i Nordsjøen og skader som kan utvikle seg i ettertid (senvirkninger) Vedlegg 4

3) Oljearbeidernes Fellessammenslutning, OFS (nå SAFE)

"Det fremgår også av rapporten at kommisjonen har sett at norske myndigheter var klar over den eksperimentering og de uansvarlige arbeidsforhold dykkerne arbeidet under.

Samme kritikk rammer i større grad operatørene. Etter OFS sitt syn er det ikke tvilsomt at det påligger operatørene og myndighetene en klar skyld og et klart ansvar for de skader dykkere er påført under dykking i oljevirkosomheten i Norge."

" De ansvarlige må ikke "bare" ta ansvar for deres helsemessige situasjon, men også den økonomiske uførhet som de og deres familier lider under. OFS mener imidlertid at staten har et rettslig ansvar for skader påført dykkerne" Vedlegg 5

- Lovavdelingens mangelfulle vurdering av 42 innkomne høringsuttalelser er dokumentert.
- Mangelfulle holdbarhet i regjeringens konklusjon i St.meld. nr. 47 (2002-2003) der Statens rettslige ansvar for pionerdykkerne som gruppe ble avvist, er dokumentert.

s. 28 Departementet om rettsprosessene ;

"De juridiske sidene ved dykkersaken ble behandlet i rettsystemet gjennom flere runder. Høyesterett ga i 2009 staten medhold i at staten ikke har et juridisk ansvar for dykkernes skader, fordi det ikke forelå tilstrekkelig tilknytning mellom staten og dykkervirkosomheten. Høyesterett viste til at staten verken har prøveboret etter olje, drevet petroleumsvirkosomhet i egen regi eller vært arbeidsgiver eller oppdragsgiver i dykkervirkosomheten. Videre fastslo Høyesterett at tilsynsmyndighetene ikke har handlet uaktsomt ved utøvelsen av sin kontroll- og tilsynsvirkosomhet".

De faktiske og dokumenterbare forhold er;

Statens påstand; *"Det kan ikke konstateres et ansvar for staten fordi staten ikke har hatt sterk nok tilknytning til virkosomheten."* er basert på forsettlig tilbakehold og har preget saksbehandlinger de siste 23 år. Ved å unnlate å informere rettsinstansene om lovstridlig anvendelse av fullmaktsloven som tillot at dypdykkingen kunne vedvare gjennom hele pionertiden med de samme eksperimentelle tabellene og prosedyrene, uten offentlige krav eller godkjenninger, kunne påstanden opprettholdes.

1972 - 2003 Eksperimentell dypdykking til dybder på 200 - 400 m. ble offentlig godkjent.

2015.24.04. Arbeids- og sosialdepartementet (ASD) benektet faktiske forhold ovenfor SOM
" ASD kan ikke finne belegg for at Staten har uttalt at det kan dykkes forsvarlig og sikkert ned til 400 m." Vedlegg 6

Først i 2017 fikk NSDA via kilde tilgang på dokumentet som beviste det motsatte;

1988.05.05. ODs brev med **Rød tagg**, uttrykker ODs klare holdning den gang *".. å kunne konkludere med at under spesielle omstendigheter kan dykk utføres til dybder ned mot 400 meter med tilstrekkelig sikkerhet for de involverte"* . Vedlegg 7

Dette brevet påviste at ansvarliggjørende dokumentasjon, med forsett ble unntatt fra norske rettsprosesser, EMD og SOM. Dokumentene var å finne i kopimassen som AID senere makulerte, tross pågående innsynsbejæringer.

Ved senere innsynskrav fant Petroleumstilsynet det *"for arbeidskrevende å finne dem"*.

Forsettlig tilbakehold av ansvarliggjørende dokumentasjon fra rettsinstansene dokumenteres i følgende oppdragsbeskrivelse fra Arbeids- og sikkerhetsavdelingen i ASD (nå AID)

Arbeidsbeskrivelse for kopiering av arkivmateriale fra Petroleumstilsynet.

Dokumentene som skal kopieres befinner seg på to paller som står plassert i 7. etasje i S-blokka.

Alle dokumenter, med unntak av de som er merket taushetsbelagt, skal kopieres i to eksemplarer. Kopisettene skal legges i arkivkassetter som er merket med samme påskrift som originalsettet. Kopisettene må plasseres slik at det etter kopiering er tre separate enheter. Straks kopieringen er ferdig må det gis melding til bestiller, ref. nedenfor.

Visse dokumenter er taushetsbelagte og de skal behandles som angitt nedenfor:

Taushetsbelagte dokumenter er markert ved at det er rødt kryss på selve arkivkassetten og de spesifikke dokumenter er merket med en blå eller **rød tagg**.

Disse dokumentene skal kopieres i et eget sett som ikke skal gis ut. Dette settet er kun til intern bruk i Arbeidsmiljø og sikkerhetsavdelingen, AID. På kopisettet med taushetsbelagte dokumenter bes det påført hvilken arkivkassettdokumentet er kopiert fra.

Originalsettet skal etter kopiering være i samme stand som det er levert DSS. Dette innebære at også de taushetsbelagte dokumentene må legges tilbake der de var før kopieringen. Det er imidlertid valgfritt om dokumentene skal stiftes slik de er nå, eller om de skilles på annen måte. Dette gjelder også kopisettene.

Kontaktperson i AID er Anders Østre: 22 24 69 45 eller 922 91 958.

Oppsummering;

Det ansvarliggjørende da OD i 1988 konkluderte med at "*dykk kan utføres til dybder med mot 400 meter med tilstrekkelig sikkerhet for de involverte*" må settes i kontekst med flg. dokumentasjon ;

1994 NUTEC Arbeidsbeskrivelse for aktivitet under trykk, delprosjekt innen Ω 1994;

"For tiden foreligger det ikke sikre modeller for beregning av metningsdekompresjon. Eksisterende prosedyrer er basert på forenklete teoretiske antakelser, erfaring og kvalifisert gjetning."

1995 SINTEF Rapport STF 23F95010 Behandling av dekompresjonssykdom;

"Behandling av dekompresjonssykdom er fortsatt et problem."

De faktiske forhold ble dokumentert under Stortingets spørretime den. **2003. 27.10.** OD innrømmet da, etter 37 år med eksperimentelle dykk som omfatter alle dykk dypere enn 50 m. med blandingsgass, "*er det ikke lenger grunnlag for å si at dykk dypere enn 180 meter er forsvarlig.*"

- Stats-initierte menneskeforsøk gjennom 37 år, uten individenes viten og kvalifiserte samtykke har følgelig utgjort nedverdiggende og umenneskelig handlinger. Dokumentert.
- Forsettlig tilbakehold av dokumentasjon som kunne påvist forholdene. Dokumentert.

s.28 **Departementet skrev;** "*EMD la i dommen til grunn at Norge overfor dykkerne har brutt EMK artikkel 8 om retten til privatliv, fordi staten i begynnelsen av pionerdykkerperioden burde ha iverksatt tiltak for at dykkerselskapene offentliggjorde sine dykkertabeller*" . (EMDs dom i saken forelå 5. desember 2013.)

Dette er en bevisst uriktig fremstilling av domsslutningen. EMD reagerte på at myndighetene **selv**, ikke viderebrakte sine egne bekymringer omkring tabellene.

242. "*As already mentioned above, a considerable period elapsed without the authorities requiring the diving companies to assume full openness about the tables. Nor does it seem that the **authorities informed the applicants and other divers of their concerns** about the differences between tables and the problems this posed with regard to divers' health and safety.*"

244. "Having regard to all of the above-mentioned considerations, in particular the authorities' role in authorizing diving operations and in protecting the safety of such operations as well as the lack of scientific consensus at the time regarding the long-term effects of decompression sickness and the uncertainty about these matters which existed at the time (see paragraph 147 (h) above), in order to minimize the possibility of damage a very cautious approach was called for (see paragraph 85 above).

In the Court's view it would therefore have been reasonable for the authorities to take the precaution of ensuring that the companies observe full transparency about the diving tables used and that the applicants, and other divers like them, receive information on the differences between tables, as well as on their concerns for the divers' safety and health, which constituted essential information that they needed **to be able to assess** the risk to their health and to give informed consent to the risks involved. (Jf. The Nuremberg Code) This the authorities could have done when, for example, granting authorisation of diving operations and upon inspections.

Had they done so they might conceivably have helped to eliminate sooner the use of rapid tables as a means for companies to promote their own commercial interests, potentially **adding to** the risks to divers' health and safety. By failing to do so the respondent State did not fulfill its obligation to secure the applicants' right to respect for their private life, in violation of Article 8 of the Convention. There has accordingly been a violation of this provision".

245. "In sum, the Court concludes that there has been a violation of Article 8 of the Convention on account of the failure of the respondent State to ensure that the applicants received essential information regarding decompression tables enabling them to assess the risks to their health and safety."

Dommen mot Norge, var basert på at norske myndigheter ikke informerte dykkere om **sine egne bekymringer** vedr. de store forskjellene mellom tabeller, og problemene dette medførte med hensyn til dykkernes helse og sikkerhet.

Departementets definisjon; "i begynnelsen av pionerdykker perioden" ligger **hele 18 år etter** at dypdykkingen ble tillatt initiert. Statens bekymringer om forskjellene mellom tabeller og problemene dette medførte med hensyn til dykkernes helse og sikkerhet, ble ikke formidlet til dykkerne, dokumenteres i Oljedirektoratets brev av 1984.21.07. til DEMAC (rød tagget) Jf. kopi instruks s.8

SATURATION DECOMPRESSION TABLES.

We have recently gone through most of the diving tables available in the The Norwegian Petroleum Directorate and currently in use in the North Sea. Even when taking into consideration the different approaches to establishing a decompression profile based on the different attitudes to the effects of time, PO₂ and other factors on gas elimination during decompression, we find the difference between the slowest and the fastest table disturbing. The difference in decompression time from 1000 feet is close to a week when comparing the fastest and the slowest table. In fact, the fastest table we have considered is faster than the Duke Emergency Decompression profile from a saturation dive. This Duke table is in other companies used as dive profile for aborted dives in serious emergencies.

Jf. 07.11.1984 OD til NUTEC og Dr. Hempelman

The Norwegian Petroleum Directorate is concerned about the great variation in the commercial saturation decompression tables. A table used as a emergency abort-dive in one company may be used as standard decompression table in another. This was presented to the DMAC who recommended an independant evaluation of these tables.

Staten visste allerede i 1972 at den matematiske modellen for beregning av dekompresjonstabeller "har vist seg ikke å holde mål." Som påvist ligger årsaken til at staten ble frikjent på de øvrige punktene i Statens forsettlige tilbakehold av ansvarliggjørende dokumentasjon, hvilket er beskrevet i høringsvaret.

Departementet skrev om idømt oppreisning; "De sju klagerne ble tilkjent en oppreisning på 8 000 euro hver. Staten tok dommen til etterretning og mente at også dykkere som har befunnet seg i en tilsvarende situasjon som dykkerne i saken for EMD, vil ha rett til denne oppreisningen. Med «tilsvarende situasjon» menes dykkere og etterlatte etter avdøde dykkere som har lidd reell overlast som følge av statens manglende informasjon om ulike dykkeskemaer. For å være aktuell for oppreisning, må vedkommende dokumentere:
– å ha utført dykkeroppdrag i Nordsjøen underlagt norsk petroleumslovgivning i perioden 1965 til og med 1990 (kan dokumenteres ved kopi av dykkerens dykkelogg), – samt å ha alvorlig skade eller sykdom som er forenlig med dykking (dokumenteres ved legeerklæring)."

Dette er en bevisst uriktig fremstilling, hvilket fremgår av domspremissene under:

272. The Government asked the Court to reject the applicants' claim for compensation for non-pecuniary damage. The latter had not furnished the Court with any documentary evidence that they had **suffered feelings of frustration, uncertainty and anxiety** as a result of any breach of the Convention by the Norwegian authorities. The amount claimed by Mr Vilnes, in particular, was clearly excessive. In any event, having regard to the amounts already granted to the applicants by way of compensation under the special compensation schemes, a finding of violation by the Court would constitute adequate just satisfaction for the purposes of Article 41.

(c) The Court's assessment

273. The Court considers that the applicants **must all have experienced psychological problems on account of anguish and distress** as a result of the violation found of the Convention and that this finding will not suffice as "just satisfaction" for the purposes of Article 41. The Court notes that an amount of NOK 200,000 (approximately EUR 26,000) **had already been granted** to each of the applicants **in ex gratia compensation for non-pecuniary damage** by Parliament or the Special Compensation Board (see paragraphs 42, 47, 52, 58, 63, 69, and 76 above). **Deciding on an equitable basis**, it awards each applicant EUR 8,000 under this heading, plus any tax that may be chargeable on that amount.

NSDA har siden 2014 påpekt feilene og krevd at AID's tilleggskrav fjernes, slik at kravene for å motta oppreisning skal samsvare med art 8 dommen .

EMD tilkjente saksøkerne € 8000 i oppreisning 'bestemt på en rettfærdig basis' da de allerede hadde mottatt EUR 26,000 " in ex gratia compensation for non-pecuniary damage by Parliament or the Special Compensation Board"

Dvs. at dykkere og etterlatte som ikke tidligere hadde mottatt EUR 26,000 i oppreisning, eller kompensasjon burde etter rettens syn samlet motta € 34.000 i oppreisning.

AIDs arbeidsmiljø- og sikkerhetsavdeling har konsekvent nektet å respektere og etterkomme domspremissene. Oppreisningen ble tilkjent for **moralsk skade** som oppsto som følge av et brudd på en grunnleggende menneskerett, som fastslått i Storkammer avgjørelse av :

7 July 2011, Grand Chamber AL-SKEINI AND OTHERS v. THE UNITED KINGDOM JUDGMENT, STRASBOURG.; «*Its non-pecuniary awards serve to give recognition to the fact that **moral damage** occurred as a **result of a breach of a fundamental human right** and reflect in the broadest of terms the severity of the damage* ».

Jf. **1999** Rapport fra Yrkesmedisinsk avdeling Haukeland sykehus, Bergen

"Dykkere arbeider under vann med oppgaver og utstyr som kan føre til plutselige og uunnvikelige hendelser som representerer en absolutt trussel mot ens liv eller fysiske integritet (kroppsskade, dødsfare). Dykkeren er avhengig av kommunikasjon og assistanse fra overflaten, og det vil alltid være en tidsforsinkelse fra en hendelse oppstår til assistanse kan ytes. Det er veldokumentert at traumatiske hendelser av denne art kan ha langsiktige, psykisk invalidiserende konsekvenser."

Oppsummering;

'fellesnevner for pionerdykkerne og oljepionerene'

AIDs arbeidsmiljø- og sikkerhetsavdeling benyttet Granskningskommisjonens, Lovavdelingens og Høyesteretts avgjørelser som referanser for sitt syn. Som påvist flere steder var avgjørelsene basert på AID's tilbakehold av informasjon. Det gir grunnlag for å stille spørsmål ved AIDs arbeidsmiljø- og sikkerhetsavdelings habilitet, og hvorvidt de har forsøkt å 'skadebegrense' saken, ved å unnlate å ta hensyn til EMD dommens premisser.

NOU 2022: 19 er fellesnevneren for pionerdykkerne og oljepionerene. Den unnlater å omhandle det ansvarliggjørende forholdet at begge yrkesgruppene arbeidsmiljø- og sikkerhet ble styrt gjennom en "*blanko*' fullmaktslov", som bryter med Grunnloven §75 der regjeringer ikke har anledning til å utstede lover eller overstyre lover, selv i krisesituasjoner.

Grunnloven § 113 lyder; «*myndighetenes inngrep overfor den enkelte må ha grunnlag i lov*». I dette ligger det et «*kvalitativt*» krav om at loven må være tilgjengelig og så presis som forholdene tillater, og den må gi rimelige garantier. Staten innhentet aldri de lovpålagte forhåndsgodkjenningene av hvert enkelt dykk. Staten har følgelig ikke oversikt over hvor mange som dykket, dykkernes navn, når de dykket, hvor de dykket, om de dykket eller om de ble skadet. (registrering av trykkfallsyke ble avsluttet 1972)

Den konstitusjonelle forutsetningen for fullmaktslovens / nødrettens anvendelse som kan tilside sette tidligere lover og sikkerhetsbestemmelser, er at det må foreligge en ekstraordinær nødssituasjon som gjør det nødvendig å sette alminnelige regler for myndighetsutøvelse til side.

Noen menneskerettigheter kan aldri derogeres, bl.a. EMK. art. 2 retten til liv og art. 3 forbudet mot umenneskelig eller nedverdiggende behandling, disse er inkorporert i menneskerettsloven på samme måte som EMK. Norge er bundet av begge konvensjoner. Konvensjonene stiller prosessuelle krav, bl.a. ved at derogasjonstiltak må offentliggjøres nasjonalt og varsles til henholdsvis Europarådet og FN. NSDA kan ikke se at noen av disse forutsetningene er blitt oppfylt.

"Derogasjon fra disse rettighetene vil nemlig utgjøre så fundamentale angrep på menneskeverdet og rettsstaten at ingen situasjon kan berettigede unntak". Kilde; UiO Fravikelse av grunnlovfestede menneskerettigheter i krisetider - i lys av korona pandemien av 25.11.2020 s.17

Staten er overordnet ansvarlig for virksomheten på norsk kontinentalsokkel, med handlingsplikt til å ivareta menneskerettighets krav til både beskyttelse mot farlig - og sikkerhetstruende virksomhet, samt å ivareta Statens sikringsplikt jfr. GrL. §92: «*Statens myndigheter skal respektere og sikre menneskerettighetene slik de er nedfelt i denne grunnlov og i for Norge bindende traktater om menneskerettigheter.*» Dette må forstås slik at alle menneskerettighetstraktater Norge er bundet av har grunnlovs rang. En slik forståelse vil blant annet ha praktisk betydning for menneskerettighetstraktater som ikke er inkorporert med forrang i norsk rett gjennom menneskerettsloven eller på annen måte er gitt forrang i norsk rett.

Den 2016.16.12 avsa Høyesterett i plenum dom i Holship Saken ([HR-2016- 2554-P](#)). Dommen avklarte et sentralt spørsmål om hva Grunnloven § 92 betyr for den status menneskerettighets-traktater har i Norge. I saken ble det anført at Den reviderte europeiske sosialpakt og ILO-konvensjonen nr. 87 og 98, har grunnlovs rang gjennom Grunnloven § 92. Disse traktatene er ellers kun folkerettslig bindende for Norge. Etter en drøftelse basert på forarbeidene til grunnlovsrevisjonen i 2014, konkluderte Høyesterett slik:

«På denne bakgrunn finner jeg det klart at Grunnloven § 92 ikke kan tolkes som en inkorporasjons bestemmelse, men må forstås som et pålegg til domstolene og andre myndigheter om å håndheve menneskerettighetene på det nivå de er gjennomført i norsk rett.»

Kilde; Skoghøy, "Menneskerettighetenes stilling etter Grunnloven", Lov og Rett 2015 side 195–196.

Jfr. EMDs avgjørelse i L.C.D v United Kingdom den 09.06.98 satte normen for Staters handleplikt i forhold til EMK art 2 nr. 1 og SP art 6 (premiss 36): "... *the Court considers that the first sentence of Article 2 § 1 enjoins the State not only to refrain from the intentional and unlawful taking of life, but also to take appropriate steps to safeguard the lives of those within its jurisdiction.*"

"As the Court has underlined on many occasions, Article 2 and 3 enshrine one of the most fundamental values of democratic societies; it makes no provision for exceptions and no derogation from it is permissible under Article 15 § 2"

Sikringsplikten deles i to kategorier, negativ sikringsplikt ved at Staten må avstå fra konvensjonskrenkende handlinger, og positiv sikringsplikt der Staten skal påse effektiv oppfølging og etterlevelse av sine konvensjonsforpliktelser. Når det gjelder retten til liv, har staten en plikt ifølge de internasjonale menneskerettighetskonvensjonene til å beskytte den enkelte mot overgrep. Staten har **plikt** til å iverksette tiltak som kan forhindre at overgrep finner sted. EMK setter sjelden krav om at selve retten skal vernes ved lov, jfr. eksempelvis art. 1. Unntak er art. 2 der det fremgår at retten til liv «skal beskyttes ved lov».

Statens sikringsplikt gjelder **alle** rettighetene dersom det er nærliggende og reell risiko iht. EMK, ikke kun art. 2 og 3.

Jf. FN-konvensjonens art. 7 vedlegg 6 om sivile og politiske rettigheter som sier: "*I særdeleshet må ingen, uten sitt frie samtykke, utsettes for medisinske eller vitenskapelige eksperimenter.*"

Jfr. FN-konvensjonens vedlegg 4 del III artikkel 6 og 7. Artikkel 6 punkt 1.: "*Konvensjonspartene anerkjenner retten til arbeid...; "og skal treffe de nødvendige tiltak for å trygge denne rettigheten".*

Jf. UN: *Responsibility of States for Internationally Wrongful Acts*

1. *The conduct of any State organ shall be considered an act of that State under international law, whether the organ exercises legislative, executive, judicial or any other functions, whatever position it holds in the organization of the State, and whatever its character as an organ of the central Government or of a territorial unit of the State.*

2. *An organ includes any person or entity which has that status in accordance with the internal law of the State.*

Jf. EØS-avtalens folkerettslige forpliktelser som skaper forpliktelser ikke bare for staten, men også for de enkelte forvaltningsorganer. EØS-loven § 2 innebærer at den nasjonale myndighetens plikt til å gjennomføre ESAs og kommisjonens vedtak går foran andre bestemmelser i norsk rett som regulerer samme forhold. Dette er en mye sterkere forpliktelse til å gjennomføre folkerettslige forpliktelser enn den som for øvrig følger av det generelle forholdet mellom folkeretten og norsk rett. (ved at dypdykkingen på norsk sokkel fortsatt er et pågående eksperiment)

Departementets beskrivelse i kapittel 4.1; "*Dykke aktiviteten har vært nødvendig for gjennomføringen av virksomheten, og har vært med på å skape store verdier for samfunnet.*"

Statens første lovbrudd i den hensikt å "*skape store verdier for samfunnet.*" skjedde da Staten i kraft av sitt eierskap til ressursene, med det overordnede ansvar for virksomheten på norsk kontinentalsokkel tillot dypdykking, uten krav, kontroll eller registrering, til tross for den viten man innehadde om farene for å påføre dykkerne alvorlige skader og langtidskader.

Den ekstreme arbeids- og helserisiko Staten var villig til å utsette dykkerne for i økonomisk vinnings hensikt ble påpekt i AIDs' St.meld. nr. 47 2002–2003 ;

"I sin oppsummering av kapittel 7 peker kommisjonen på at et stort antall dykkere, om lag 3 av 4, er blitt utsatt for dykkerulykker eller dykkersykdommer.

Over halvparten av dykkerne har hatt trykkfallssyke, mange en rekke ganger.

Kommisjonen trekker frem som særlig alvorlig opplysninger om at hver femte dykker har mistet bevisstheten i en dykkesituasjon. Hele 83 prosent har opplevd livsfarlige situasjoner under dykkingen, noe som kan utløse posttraumatisk stressyndrom.

Kommisjonen peker på at nær en femtedel av dykkerne ifølge rapporten er blitt uføretrygdet, helt ned til 40-års alderen. Dette, sammen med det relativt store antall som har psykiske plager, tyder ifølge kommisjonen på at mange dykkere har hatt en belastning som er kraftigere enn den de aller fleste møter i vanlig arbeidsliv.

Kommisjonen peker på at mange klager over nedsatt konsentrasjon, hukommelse og hørsel, og at tilsvarende sviktsymptomer er vel dokumentert ved norske og utenlandske undersøkelser.

Kommisjonen fremholder at det virker sannsynlig at den til dels ekstreme arbeidspåkjennning nordsjødykkerne har vært utsatt for, utgjør en vesentlig faktor for utviklingen av sykdom hos en del av dem. ...det er et foruroligende stort antall selvmord blant dykkerne på norsk sokkel."

- **Hevet over enhver tvil at dykkere er blitt skadet som en følge av deltagelse i eksperimentelle dykk og dykkepraksis.**

FORSKNINGSETISKE KOMITEER

Komiteen hadde saken til orientering på sitt møte den 12. desember 2002 og konkluderte da med at det var **"hevet over enhver tvil at dykkere er blitt skadet som en følge av deltakelse i eksperimentelle dykk og dykkepraksis"**.

Jf. 1991 Nopefs varsel til statsminister Gro Harlem Brundtland

Vedlegg 8

Jf. 2000 Oljearbeidernes Fellessammenslutnings varsel til statsminister Jens Stoltenberg

Vedlegg 9

"Så fundamentale angrep på menneskeverdet at ingen situasjon kan berettige unntak " (s.11) ble dokumentert i 2004 gjennom Rapport fra Yrkesmedisinsk avdeling Haukeland over de skader og senskader norske dykkere og utenlandske dykkere bosatt i Norge, var blitt påført.

Vedlegg 10

Med erfaringsbasert viten i tillegg til en grundig analyse av Brubakk-rapporten, har NSDA bedt OD fremlegge bevis på at alle dykk grunnere enn 180 meter er forsvarlige.

OD's 'forsvarlighets grense' er kun et administrativt vedtak, og dypdykkingen på norsk sokkel har vært og er fortsatt et pågående eksperiment man ikke kjenner alle konsekvensene av.

Dette påvises i rapporten som Petroleumstilsynet (Ptil) bestilte og mottok i 2012 av professor emeritus Alf O. Brubakk, NTNU, Trondheim. Utdrag fra rapporten;

- s. 35 " .. nevrologisk trykkfallssyke, kan forekomme på tross av at prosedyrene er fulgt. Dette viser at vi ikke har en fullgod forståelse av mekanismene som er involvert, vi har i over 100 år visst at bobledannelse, fri gass, er årsaken til skader, men vi vet ikke hvordan disse boblene fører til skader."
- s.36 " Dekompresjon er en komplisert prosess, hvor vår kunnskap er mangelfull. "Den viktigste skaden av dekompresjon vil være skader på nervesystemet."
- s.31 " ...metningsdykking kan føre til langtids effekter i sentralnervesystemet.."
- s.27 " Det er behov for en helt ny type prosedyrer der fokus må være at en må forhindre alvorlige skader, spesielt skader på sentralnervesystemet, eller død hos dykkeren."

Vedlegg 15

Ptil, AID og Regjeringsadvokaten tilbakeholdt Brubakk-rapporten fra EMD

Oppsummering;

Dykkere fra inntil 42 nasjoner ble påført bl.a., permanente skader i sentral-nervesystemet, hjerne-skader, PTSD med overveiende sannsynlighet for utvikling av andre senskader. De ble overlatt til å greie seg selv uten dykkemedisinsk-helseoppfølging. **En slik forsettlig handling av en Stat, må følgelig defineres som ubarmhjertig, umenneskelig og nedverdiggende behandling.**

Stats-initierte menneskeforsøk, uten individenes viten og kvalifiserte samtykke medfører iht. The Nuremberg Code ansvar hos hver enkelt som initierer, leder eller deltar i Stats-eksperimentet. Det er en personlig plikt og et ansvar som ikke kan derogeres. Vedlegg 11

Statens løftebrudd angjeldende: De amerikanske dykkerne som i 1978 ble skadet under det fatale eksperiment- dykket til 320 m i Skåneviksfjorden, ble aldri informert av Norske myndigheter om kompensasjons-ordningene eller muligheten for å søke oppreisning.

I 2018, innenfor 3 års fristen etter dom i EMD, fremmet de sine saker for det norske rettsystemet gjennom NSDA, Viten som NSDA først fikk i 2017, om at "*Konklusjonen i ettergranskings-utvalgets rapport er åpenbart bevisst forfalsket av en offentlig tilsynsetat..*", ble da fremlagt. Staten påberopte foreldelse og saken ble avvist av Lagmannsretten.

Jfr. St.m 47 (2003 -2004) s.16 "*Det er praksis for at staten ikke påberoper seg foreldelsesregler ved visse saker om erstatning for personskade. Departementet antar at det ved eventuelle erstatningssøksmål fra dykkerne ikke vil være aktuelt for staten å påberope seg foreldelse.*" Dette løftebruddet medfører at de amerikanske dykkerne ikke kan klage saken og dens nye forhold inn for EMD.

NOU 2022: 19. unnlot å omtale Regjeringens strategi under 'Den Kalde Krigen', Norske myndigheter hadde tillatt montering av militært materiell på norsk sokkel og på sivile oljeinstallasjoner i Nordsjøen. Disse 'militære oppdragene' påførte dykkere som deltok, omfattende skader. Først i dag er grunnlaget for de tidlige militære operasjonene på norsk sokkel avdekket, i Sikkerhetsansvarlig råds rapport fra Nasjonal Sikkerhetsmyndighet (NSM) ; "*undersjøisk infrastruktur er spesielt utsatt og sårbar for sabotasje.*"

1973 Bilateral Data Exchange Agreement (DEA) mellom Norge og USA ble inngått. "*N-73 – N 5208 covering Underwater Technology and Deep Submergence Operations*". USA skulle hjelpe Norge med å løse 'The Scandinavian Disease - dypdykkeproblemer'

1979.09.11. Troll-feltet ble funnet av Shell, som fikk tildelt utvinningstillatelse 054 for blokk 31/2. «*Funnet vil få en slik strategisk betydning for norske gassleveranser at staten bør sikre seg full styring med utnyttelsen.*» (Kilde; sitat Arve Johnsen i Hovedoppgave i historie fra 2004 Historisk institutt, Universitetet i Oslo) Jf. De ti oljebud, innst. S. nr. 294 (1970–1971)

«*I tillegg ble Trollfeltet gjenstand for et geopolitisk maktpill under den kalde krigen. USAs president Ronald Reagan ønsket at gass fra Trollfeltet skulle erstatte sovjetisk gass fra Sibir som en strategi for å redusere Sovjetunionens petroleumsinntekter, og å gjøre europeiske allierte mindre avhengig av sovjetisk energi.*» Kilde; Wikipedia

Troll-saken ble tatt opp på tre møter i Det nasjonale sikkerhetsrådet i USA, forteller Lerøen til NTB. Bortsett fra NATO-problematikken knyttet til nordområdene, har ingen annen sak fått større oppmerksomhet i Washington enn nettopp Troll.

(Kilde; NTB Spesialrådgiver i Statoil, tidligere oljejournalist Bjørn Vidar Lerøen.)

1982.16.11. President Ronald Reagan utstedte Sikkerhetsdirektiv NSDD 66 som gikk ut på *"Enighet om at landene som deltar i samarbeidet ikke forplikter seg til økning av leveranse av sovjetisk olje og gass over de mengdene som det allerede er inngått kontrakter om i forbindelse med den sibirske rørledningen; ikke forplikter seg til økning av leveranse fra eksisterende rørledninger: og forplikter seg til å delta i og akselerere utvikling av alternative vestlige energiresurser, hovedsaklig norske gassreserver."*

"President Ronald Reagan sa på pressekonferanse i NY at han hadde tilbudt å hjelpe de allierte i Vest Europa med gass fra Norge" (Kilde: Egil Hegge, Norges Olje de første 20 årene, Tiden forlag 1984). Dette underbygger at Norge hadde en forpliktelse overfor USA, og at Troll- utbyggingen ble forhåndsbestemt ved et administrativt norsk /amerikansk vedtak. Jf. vedlegg 7

(1983-84) St. prp. nr 109: Utbygging av Osebergfeltet og ilandføring av olje til Norge ble godkjent basert på en aksept og forsikring fra ODs sikkerhetsavdeling.

"Med dagens utstyr aksepterer Oljedirektoratet dykkeroperasjoner ned til 300 meter. Dagens utstyr må videreutvikles før det kan benyttes til dykk på 350 meter. Oljedirektoratet har overfor Kommunal- og arbeidsdepartementet gitt uttrykk for at det vil være fullt mulig å utvikle utstyr som gjør det sikkerhetsmessig forsvarlig å foreta dykkeroperasjoner på 350 m. Kommunal- og arbeidsdepartementet mener derfor det ikke er grunnlag for å gå imot legging av en rørledning på ca 350 m vanddypp".

Aksepten bygget kun på løse påstander, Shells rapport av 1982.09.12, samt ODs erfaringer fra de mislykkede Deep-Ex eksperimentene der de selv var oppdragsgiver. *"..we feel that there is no reason to prohibit commercial diving to depths of 300 msw or "even" deeper."*

1982.13.08 Kontradiksjon ble fremsatt av Industridepartementets konsulent dykkelege Jens Smith-Sivertsen; *"..man i dag ikke mestrer forsvarlig kontroll med dykkernes kroppstemperatur og med såkalt "High Pressure Nervous Syndrom" på dybder større enn 200 meter"*.

1985 Før klarsignal for utbygging av Trollfeltet, måtte norske Shell bevise at dykking til 450 meters dyp var teknisk og medisinsk forsvarlig. Før eksperimentdykket var gjennomført var det så stor faglig uenighet ved NUTEC at medisinsk avdelingsleder Stein Tønjum og nestleder Arvid Paasche gikk av i protest mot måten dykket var planlagt gjennomført.

Halvparten av forsøkspersonene ble påført trykkfallsyke.

"-Dette er å drive forsøk med mennesker - med ukyndig personell med profitt som mål."

Vedlegg 12

1985 Statpipe-prosjektet utførte 'demonstrasjonsdykk' i Onarheimsfjorden ned til 300 m.

Dykkene ble påført varige skader, men dykket ble fremstilt som vellykket.

1986 Nutec utførte tre Oseberg forsøk (OTS) til 360 m., Tross betydelige skader ble alle forsøkene omtalt som vellykket.

1986 Stortinget vedtok utbygging av gassfeltene Sleipner Øst og Troll Fase 1

1986 De første Troll- kontraktene ble inngått, leveringssikkerhet hadde avgjørende betydning for fastsettelse av pris. Norge forhandlet frem en pris, på lik linje med Nederlands pålitelige gassleveranser. Forskere ved Universitet i Stavanger (2006) beregnet at denne 'lavrisikobonusen' utgjorde et tillegg på 12 -13 %, sammenlignet med gass fra Sovjetunionen.

1988.20.04. Arbeidstilsynets overlege Rolf Hanoa og ass. overlege Georg Aspolin Johnson sendte varsel til ODs Divisjon for sikkerhet og arbeidsmiljø. Dykkere som deltok i dypdykk ned til 360 meter ved NUTEC i 1986, hadde fått påvist medisinske lidelser, og overlegene ba OD stanse slike dykk inntil den medisinske risikoen var avklart.

1988.05.05. Oljedirektoratet overså advarslene og 'løste dybdeproblematikken' ved å *".. konkludere med at under spesielle omstendigheter kan dykk utføres til dybder ned mot 400 meter med tilstrekkelig sikkerhet for de involverte"* . Jf. vedlegg 6, 7 og kopiinstruks s. 8

Holdningene Norges oljeledelse dokumenterte i brevet av 1988.05.05. viste en oppsiktsvekkende beredvillighet til å ofre dykkernes helse og fremtid.

Som Oljedirektoratets sikkerhetsdirektør skulle Magne Ognedal og avdelingsdirektør Svein Bye vist olje-Norge den sikreste, tryggeste og beste dykkemetoden innen dypdykking. I stedet, tross en inngående kjennskap til resultatene fra eksperimentdykk, tross inngående kjennskap til langtidsskader etter dykking og dypdykking, tross alle advarslene fra fagpersonell og rådgivere, valgte de uten vitenskapelig grunnlag, å anbefale videreutvikling. Jf. vedlegg 6
Dypdykkingen var blitt en nøkkelfaktor under 'Den Kalde Krigen' og utbygging kunne ikke forsinkes. Troll- utbyggingen var forhåndsbestemt ved et norsk /amerikansk vedtak. Jf. vedlegg 7

USA tolket ODs konklusjon dithen at kravet om bemannet reparasjonsberedskap ved Trollfeltet var oppfylt. Trollgass var blitt en avgjørende faktor i stormaktens 'Kalde Krig'.

"Oljedirektoratet spilte en helt avgjørende rolle for å samordne interessene på Troll.."

(Kilde; NTB Spesialrådgiver i Statoil, tidligere oljejournalist Bjørn Vidar Lerøen.)

1990 Statoil, Norsk Hydro og Saga Petroleum underbygget ODs konklusjon da de inngikk en 3 års avtale med Stolt-Nielsen Seaway A/S om dypdykk-beredskap til 400 m. i Nordsjøen.

"Forskning og utvikling de siste årene har vist at dykking ned til 400 meter kan utføres innenfor de strenge krav som gjelder for sikkerhet." Vedlegg 13

"Dersom noe uforutsett skulle skje på slike dyp, vil dykkere bli benyttet for å redde verdier."

Kilde; 2002- TEKNISK UKEBLAD Sikrere dykking. Sitat av NUIs biofysiker og sivilingeniør Kåre Segadal

1995. 09.06. President Reagans sikkerhetsrådgiver, William F Martin beskrev Troll-gassens betydning under 'Den Kalde Krigen' i brev til sin tidligere sjef da Trollutbyggingen var fullført. "*..din innsats for å finne alternativer til russisk gass var en av de viktigste årsaker til det raske økonomiske sammenbruddet i det tidligere Sovjetunionen"*

Oppsummering ; 'Den Kalde Krigen'

Forsvarsdepartementet og Utenriksdepartementet kan ikke fremskaffe den bilaterale avtalen "*N-73 – N 5208 covering Underwater Technology and Deep Submergence Operations*".

Statens hemmelighold av risiko i perioden beskrevet som 'Den Kalde Krigen', der sivile plattformer var blitt ikke bare terrormål, men aktuelle militære mål, inkluderer brudd på Grunnlover, Nuremberg Coden og Konvensjonskrenkelser m.m. Om Kgl. res er blitt misbrukt, tas det ikke stilling til, bare at Artikkel 7 i London Charteret sier eksplisitt, posisjon eller årsak kan ikke fri fra straffeansvar. Denne regelen har blitt gjentatt i alle senere internasjonale tribunater og straffedomstolers vedtekter i tilnærmet samme form. Jf. artikkel 8 i London Charteret: "*The fact that the Defendant acted pursuant to order of his Government or of a superior shall not free him from responsibility, but may be considered in mitigation of punishment if the Tribunal determines that justice so requires.*" Dette er kjent som doktrinen om absolutt ansvar «*absolute liability*».

Sammendrag:

Stortingets konstitusjonelle forutsetninger for å kunne tilsidesette tidligere lover og sikkerhetsbestemmelser i oljevirksomheten, var at det måtte foreligge en ekstraordinær situasjon som gjorde det nødvendig å sette alminnelige regler for myndighetsutøvelse til side. Konvensjonene stiller også prosessuelle krav, bl.a. ved at derogasjonstiltak må offentliggjøres nasjonalt og varsles til henholdsvis Europarådet og FN før fullmaksloven kan anvendes. Myndighetene har anvendt den innen oljeindustrien i over 20 år.

NSDA kan ikke se at noen av disse forutsetningene er blitt oppfylt.

I høringsvaret er dykkevirksomheten benyttet som eksempel, da den viser at fra 1966 valgte Regjeringen å misbruke sin lovgivningsfullmakt ved å gi tillatelser for dykking in / offshore uten noen krav eller kontroll. Stortinget kunne ikke overprøve de valg som Regjeringen tok for å utbygge norsk sokkel og få tilgang på olje- og gass for å *"skape store verdier for samfunnet."*

Ved sin bruk av Fullmatsloven fikk Regjeringen i 30 år godkjent og lagt en rekke rørledninger over den 300 meter dype Norskerenna. Vedtakene ble gjort uten at det var utprøvde metoder for å reparere rørene på de dybdene og med myndighetenes viten om at en lekkasje ville medføre en miljøkatastrofe. Jf. vedlegg 1

Dykkere som arbeidet i sveisehabitat, omkring borehull og steder der bunnen var farget hvit av 'mud'/ boreslam ble, som oljepionerene, utsatt for kjemisk forurensning som ved kontakt forårsaket utslett, hudavskalling og pustevansker. Sammensetning / typer kjemikalier var forretningshemmeligheter og ble aldri opplyst. Kjemikalieskader ble aldri registrert.

Staten, Det norske Veritas, og oljeselskapene Statoil (Equinor), Norsk Hydro, Saga Petroleum, Shell m.f. brukte sin samlede politiske tyngde til å påvirke dybdebegrensningene som ansvarlige medisinere og forskere ved bla. NUI/ Nutec innstendig hadde tilrådet. Jf. vedlegg 6, 7 og 12

1979 Shell fant det dype Troll-feltet, som i hovedsak besto av enorme gassforekomster. Dykking ned til 400 meter var nødvendig for plassering og tilkobling av moduler og utstyr, samt forta eventuelle fremtidige reparasjons- og inspeksjonsoppgaver på feltet.

1985.03.03. OD var både kontrollør og oppdragsgiver for NUI og benyttet de mislykkede Statpipe eksperimentene til å oppnå aksept for operasjonell dykking på tilsvarende dybder under operasjonelle forhold i Nordsjøen. ODs' brev til The European Diving Technology Committee;

Dives were successfully performed to a depth of 250 m executed on operational plans and procedures gained as results of the trial dives performed at Nutec in 1983.

1985.25.03. Avdelingsleder og forsker ved Nutec dr. Stein Tønjums kontradiksjon;

I forbindelse med kontrollerte dykk til trykk større enn svarende til 200 meters vanntrykk har både NUTEC og andre organisasjoner påvist unormale medisinske forandringer hos de dykkere som har deltatt.

1988.05.05. OD til Kommunal og arbeidsdepartementet (nå AID) med **Rød tagg**

"Basert på tilgjengelig informasjon fra dykk som er gjennomført og NUTEC's langtidsoppfølgingsprogram, har OD funnet forløpig å kunne konkludere med at under spesielle omstendigheter kan dykk utføres til dybder ned mot 400 meter med tilstrekkelig sikkerhet for de involverte" . (vedlegg 7) Jf. vedlegg 6 og 14

1990 med samme konklusjon inngikk Statoil, Norsk Hydro og Saga Petroleum en 3 års avtale med Stolt-Nielsen Seaway A/S om dypdykk-beredskap til 400 m. i Nordsjøen. Jf. vedlegg 13

Manglende korrigerende tiltak for dykkerne ble omsider dokumentert under Stortingets spørretime den 2003.27.10. Da fastslo OD, etter 37 år med eksperimentelle dykk som omfatter alle dykk dypere enn 50 m. med blandingsgass, *"er det ikke lenger grunnlag for å si at dykk dypere enn 180 meter er forsvarlig."* Vedlegg 14

OD's 'forsvarlighets grense' til 180 m. er i likhet med ODs konklusjon i 1988 om *"tilstrekkelig sikkerhet"* ved dykking til 400 m., nok en gang kun et administrativt vedtak. De fleste dykkere ble påført sine skader mellom 50 og 150 m. Dypdykkingen på norsk sokkel har vært og er fortsatt et pågående eksperiment med *"behov for en helt ny type prosedyrer"*.

US.NAVY EXPERIMENTAL DIVING UNIT REPORT NO. 6-87;

Hyperbaric studies in Norway (NUI / NUTEC) were instituted to solve operational diving problems, related to national and oil industry interests. Consequently, their experiments dealt more with technical aspects than physiological problems in deep saturation-diving.

Ved at korrigerende tiltak fortsatt ikke er blitt iverksatt må eksperimentdykking anses som en akseptert del av norske Regjeringers politikk fra 1966 til 2003 og videre frem til i dag. Lovbruddene må da anses ikke å være isolerte eller sporadiske men å utgjøre en tolerert del av Regjeringers politikk, der Regjeringer kondonerer eller ignorerer slike hendelser. Samlet utgjør disse pågående lovbruddene så fundamentale angrep på menneskeverdet at **ingen situasjon** kan berettige unntak.

Forbrytelser mot menneskeheten begått både i fred eller i (kald) krig, defineres som handlinger som inngår i et alvorlig angrep på menneskelig verdighet eller alvorlig ydmykelse eller nedbrytning av ett eller flere mennesker. Under internasjonal strafferett anses dette som en "kjerneforbrytelse", og medfører at saken har ingen foreldelse.

Jf. Dok. nr. 15:503 (2016-2017) Manglende realitetsbehandling ble påvist i Stortingets spørretime; *"Mot slutten av 1990-årene kom flere tidligere nordsjødykkere til utredning ved yrkes-medisinsk avdeling, på grunn av plager som de mente hadde oppstått under dykking. Dette førte til at Sosial og Helsedepartementet i 2000 besluttet å gi yrkesmedisinsk avdeling i oppdrag å undersøke alle tidligere nordsjødykkere som hadde helseplager. I utgangspunktet antok man at dette gjaldt kun noen ti-talls dykkere. Det viste seg snart at dette gjaldt en mye større gruppe og avdelingen har nå undersøkt mer enn 240 av de ca. 375 dykkere med norske trygderettigheter som dykket i Nordsjøen før 1990"*.

AID's arbeidsmiljø- og sikkerhetsavdeling oppnådde å redusere Statens forbrytelser mot menneskeheten til kun å omfatte 'norske trygderettigheter'.

Oljepionerene erfarer det samme problemet som pionerdykkerne, da AID som er ansvarlig for at oljepionerene på forsettlig vis er blitt påført skader er samme departement som har hatt saksbehandlingen, i dette tilfelle vedr. klager mot seg selv. Departement ble dømt i EMD i 2013 for tilbakehold av opplysninger av avgjørende betydning for dykkernes fysiske og mentale helse. Etter dommen har Staten v/ AID opprettholdt praksisen med feilinformasjon og tilbakehold av dokumenter. Da departementet aldri har innrømmet eller beklaget disse forholdene har oljepionerene og pionerdykkerne ingen tro på at man har intensjoner om endre sin M.O. Stortinget må sikre at oljepionerene får en rettferdig behandling og full erstatning, ikke kun en begrenset kompensasjon for påførte skader og manglende helseoppfølging m.m.,

NOU 2022: 19 Oljepionerene - en kompensasjonsordning, fremstår som et prosedyreinnlegg til statens fordel. Nordsjødykkerne benyttes som mal for en mulig kompensasjonsordning som begrenses tom.1990 også for oljepionerene . 'Pionertiden' må regnes å vedvare frem til pågående lovbrudd opphører og forsvarlig HMS kan dokumenteres iht. kravene i tilleggsprotokoll til konvensjonen om menneskerettighetene og biomedisinsk forskning ETS nr. 195

Det har det vært påkrevet ikke bare å påvise men også å kunne dokumentere den departementale systematikken i den ansvarsfraskrivende, nedverdiggende og trenerende behandlingen gjennom 23 år. Oljepionerene, som nordsjødykkerne får ingen 'skreddersydd' helseoppfølging eller medisinsk behandling etter skader påført. grunnet Statens kyniske profitthensyn . Det utgjør ubarmhjertig, nedverdiggende og umenneskelig behandling av mennesker som har utført en ekstraordinær innsats for Norge.

Mange oppgaver som dykkere tidligere utførte er overtatt av fjernstyrt teknologi. Det er imidlertid arbeidsoperasjoner som ikke kan ivaretas av slik teknologi innenfor de tidsrammer som er definert for bl.a. beredskapstiltak. Dersom eksport av gass til Europa skulle bli stanset på grunn av f.eks. brudd i rørledninger på havbunnen, så er reparasjon planlagt med bruk av dykkere. I utgangspunktet har man definert en beredskap ned til og med 360 meters vandyp, men ved behov dypere enn 250 meter vil man gjøre grundige vurderinger før eventuell beslutning om bruk av denne type intervensjon.

Kilde; 23.01.2002 Spesialrådgiver i OD Olav Hauso til Rolf Wiborg.

Med Brubakk-rapporten som fasit kan Norske myndigheter ikke lenger hevde at dybdegrensen OD reduserte til 180 m er forsvarlig og ikke vil fortsette å påføre dykkerne skader.

Dypdykking må derfor fortsatt anses som medisinske forsøk med eksperimentelle prosedyrer, frem til forsvarlig dybde kan dokumenteres iht. kravene i tilleggsprotokoll til konvensjonen om menneskerettighetene og biomedisinsk forskning ETS nr. 195 Jf. The Nuremberg Code.

2003 Nopef's bekymringsbrev til Statsminister Kjell Magne Bondevik. Vedlegg 16

2004 Statsminister Kjell Magne Bondevik om erstatning. Vedlegg 17

2010 Statsminister Jens Stoltenberg vedr. Pionerdykkernes situasjon. Vedlegg 18

2018 NSDA ba Statsminister Erna Solberg om å stanse all dypdykking inntil forsvarlige prosedyrer samt en dybde det er vitenskapelig belegg for dokumenteres.

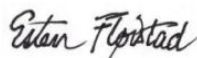
2023 Statsminister Jonas Gahr Støre ble informert om den uverdige situasjon Norge har etterlatt sine utenlandske pionerdykkere i .

Statsministeres kontor har ikke besvart henvendelsene.

Med vennlig hilsen

Tom H. Engh
Nestleder

Esten Fløistad
Talsmann og styrerepresentant

Vedlegg 18

NORDSJØDYKKER ALLIANSEN (NSDA)

The North Sea Divers Alliance Organisasjonsnr. 887351902
Røyesspytten 4 E-mail: nsda@outlook.com
NO- 1449 Drøbak
NORWAY

18 vedlegg til høringsvar til NOU 2022: 19 Oljepionerene - en kompensasjonsordning.

1. NRK. Har lagt rør i 30 år uten å kunne reparere dem. En lekkasje ville ført til en katastrofe.
2. Departementet ber om fornyet vurdering av statens rettslige ansvar, vedlegger høringsvar.
3. Helse Bergen ber departementet korrigere den fremstilling som er gitt i granskningskommisjonens konklusjon hvor de hevder at det ikke er klare noen svar med hensyn til årsakssammenheng med forsknings materialet som finnes i dag.
4. Nopef; Det fremkommer likevel tilstrekkelig informasjon i granskningsrapporten til at regjeringen og stortinget bør kunne akseptere statens ansvarsforhold og iverksette tilfredsstillende oppfølging og gjøre opp for feil som har vært begått.
5. OFS; Det fremgår av rapporten at kommisjonen har sett at norske myndigheter var klar over den eksperimentering og de uansvarlige arbeidsforhold dykkerne arbeidet under.
6. Arbeids- og sosialdepartementet kan ikke finne belegg for at Staten har uttalt at det kan dykkes forsvarlig og sikkert ned til 400 m
7. Dokumentet som beviser det motsatte.
8. Nopefs varsel til statsminister Gro Harlem Brundtland
9. Oljearbeidernes Fellessammenslutnings varsel til statsminister Jens Stoltenberg
10. Helse Bergen Nordsjødykkerne Norges farligste jobb
11. Nürnberg-koden ble utformet med fokus på menneskelig eksperimentering. (Helsinki-erklæringen ble utformet med fokus på klinisk forskning.)
12. BT. Stopp menneskeofringen.
13. Statoil, Norsk Hydro og Saga Petroleum; *"Forskning og utvikling de siste årene har vist at dykking ned til 400 meter kan utføres innenfor de strenge krav som gjelder for sikkerhet"*
14. Oljedirektoratet (OD) innrømmer at det ikke er grunnlag for å si at dykk dypere enn 180 meter er forsvarlig. En følge av dette er at det nå ikke er beredskap på de installasjoner og rør på norsk sokkel som ligger ned til 360 meter.
15. Brubakk-rapporten; <https://kudos.dfo.no/dokument/kunnskapsstatus-og-fremtidsperspektiver-2012-god-reise-hjem-sikker-dekompresjon-av-dykkere?evalueringportalen=1>
16. Nopef's bekymringsbrev til Statsminister Kjell Magne Bondevik.
17. Statsminister Kjell Magne Bondevik om erstatning.
18. Statsminister Jens Stoltenberg vedr. Pionerdykkernes situasjon.

Har lagt rør i 30 år uten å kunne reparere dem

I 30 år har myndighetene vedtatt en rekke rørledninger over den 300 meter dype Norskerenna, uten at det har vært utprøvde metoder for å reparere dem.

– Vi har vært heldige. En lekkasje ville ført til en katastrofe, sier oljehistoriker Helge Ryggvik.

Journalist [Kjersti Knudssøn @KjerstiKnudsson](#)

Journalist [Synnøve Bakke @nrkbakke](#)

Journalist [Anne Linn Kumano-Ensby @annelinn](#)

Kartutvikler [Øyvind Bye Skille @Byeskille](#)

Tirsdag fortalte [NRK Brennpunkt](#) hvordan dykket i Skånevikfjorden ble fremstilt som vellykket, på tross av at [forsøksdykket avdekket store tekniske vanskeligheter med å arbeide på slike dyp](#).

En lekkasje ville ført til en katastrofe, ifølge oljehistoriker Helge Ryggvik.

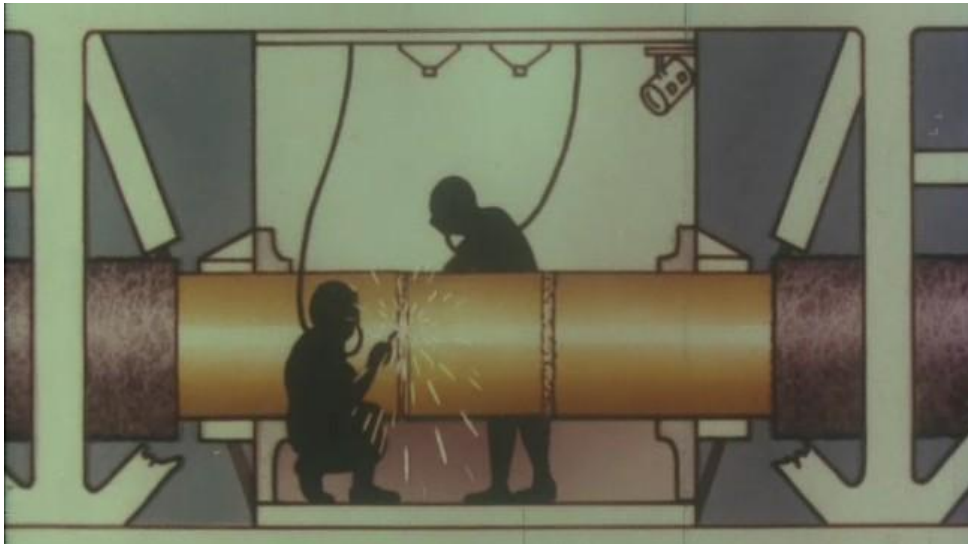
På falske premisser ble det deretter bygd en rekke rørledninger inn mot Norskekysten. Hvis det hadde oppstått skader på rørene, kunne skadene på norsk natur blitt omfattende, ifølge oljehistoriker Helge Ryggvik:

– Det hadde blitt en stor forurensingskatastrofe.

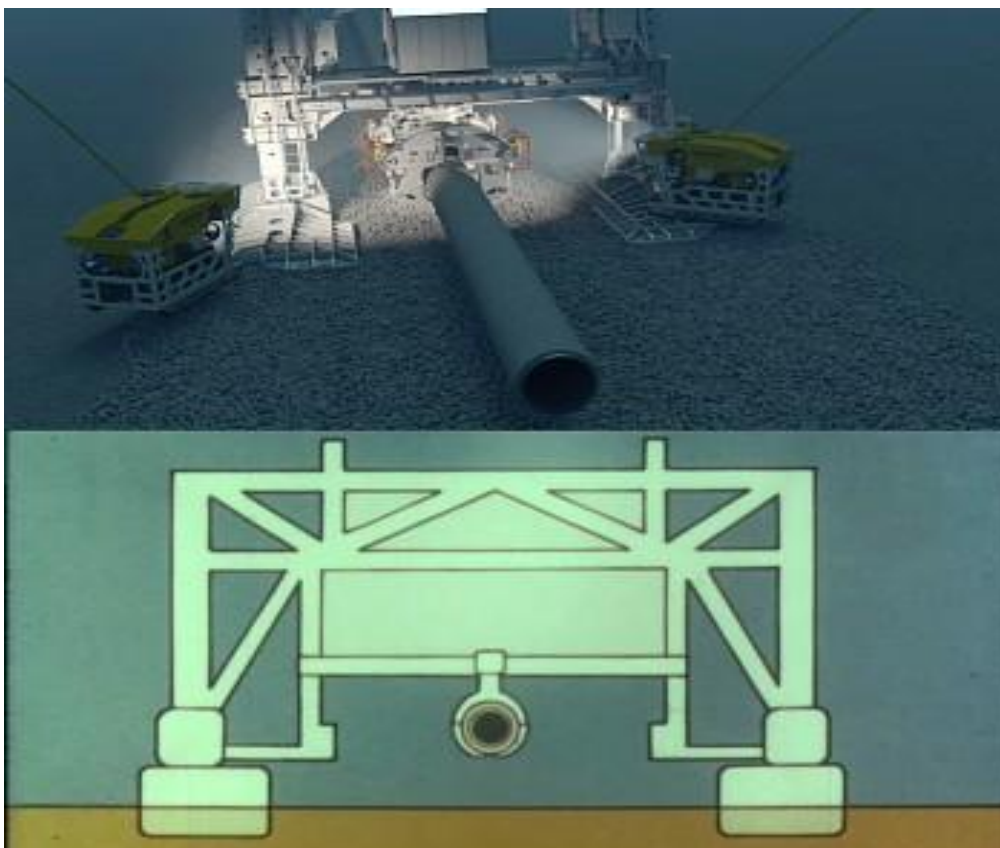
Norskerenna ligger tett inntil kysten, mye nærmere enn oljeplattformene. Man kunne stoppet tilførselen av olje inn i rørene, men mye hadde lekket ut først, sier Ryggvik.

Sammen med Kristin Øye Gjerde har [Ryggvik skrevet boka «Nordsjødykkene»](#).

– Vi har vært heldige. I andre land er man veldig opptatt av mulighet for skader og lekkasjer på oljerør. I Norge er rørene under vann, vi ser dem ikke. Vi har i allefall ikke kjennskap til noen store lekkasjer, **og det spesielle er at hvis det hadde skjedd, ville vi ikke hatt noen beredskap, sier han.**

Slik ville Statoil og Norsk Hydro reparere rørledninger på havbunnen i 1978.

Skånevikdykket skulle bevise at det var mulig å reparere oljerør i Norskerenna. Først i 2015 lyktes Statoil med å finne en løsning som ikke krever dykkere.

Utover 80- og 90-tallet vedtok Stortinget en rekke rørledninger på 300, 400 og 500 meters dyp. Ved forskningsinstituttet NUI/NUTEC foregikk det samtidig en rekke forskningsprosjekt på dykk ned til disse dybdene.

Men dykkerne ble syke og testene viste at det tekniske utstyret ikke var godt nok til å klare arbeid på slike dyp.

Likevel bestemte Oljedirektoratet i 1988 at oljeselskapene skulle ha dykkeberedskap ned til 400 meter for å reparere rørledningene, dersom noe gikk galt. Reparasjonsberedskapen var dermed basert på at dykkere skulle arbeide på dyp der forskning viste at de ble skadet, og der ingen faktisk hadde utført arbeid noensinne.

NRK har bedt Oljedirektoratet og Petroleumstilsynet om en forklaring på hvorfor de anbefalte dykkeberedskap til 400 meter, når de visste at dette aldri hadde vært gjort før. Dette svarer ikke Petroleumstilsynet direkte på, men gir i stedet følgende skriftlige kommentar:

«Dykkeberedskap for reparasjon av rørledninger på norsk sokkel har vært planlagt med en kombinasjon av bemannet og ubemannet dykking. Dersom en rørledning går på ekstra dypt vann, kan beredskapen være basert utelukkende på mekaniske reparasjonsmetoder, eventuelt at man legger ny rørledninger i den dype delen for så å kunne kople til/reparere på grunnere vann. Ut over det har vi ingen kommentar til nettartikkelen.»

Statoil sier stopp

I 2002 påla Statoil seg selv en dybdebegrensning for dykking, etter et at et forsøksdykk til 250 meter i gikk galt. Oljeselskapet satte da en grense for dykk ved 180 meter. **Det var fra nå ikke mulig å bruke dykkere til reparasjon i bunn av Norskerenna, og Norge stod helt uten mulighet til å reparere rørene på dyp vann.**

Den 29. oktober 2003 sa Arbeids- og administrasjonsminister Victor Norman dette i Stortinget:

– For situasjoner der ubemannet intervensjon ikke er mulig, vil det, ut fra nåværende kunnskap være nødvendig å stenge ned installasjoner i påvente av nye teknologiske og operasjonelle løsninger. Alternative metoder er utskiftning av rørledninger og utstyr fremfor reparasjoner.

Statoil forklarer at de hadde en mulighet til å reparere rør ved å heve dem til overflaten med kran og flyteelementer, men sier at denne metoden ikke var testet eller utprøvd på dyp som i Norskerenna.

Slik vil Statoil reparere rørledninger på havbunnen

Fra slutten av 90-tallet klarte Statoil å utvikle ubemannede reparasjonsmetoder for noen skader på mindre rør, men utfordringen med de største rørene i dypet har tatt lang tid.

Den nye metoden til Statoil involverer ikke bruk av dykkere. Ellers ligner metoden på det som ble forsøkt i Skånevikfjorden.

– Det har vært vanskelig, og vi har stadig vendt tilbake til tegnebrettet, sier Jan Olav Berge, som har ledet arbeidet med utvikling av nytt reparasjonsutstyr ved PRS-basen.

I fjor gjennomførte Statoil en vellykket test med sveising av rør på store dyp med nyutviklet utstyr, og 12. desember var det nye systemet ferdig kvalifisert.

– Det var en gledens dag. Nå kunne vi si at vi var i mål, sier Berge.

– Nå har reetablert full beredskap for alle rørene, sier han.

Utviklingsarbeidet har krevd store ressurser, og Statoil kan ikke sette en pris på hva det har kostet.

– Vi har holdt på i 10–12 år. Dette er det eneste utstyret av sitt slag i verden, sier Berge.

Det nye utstyret kan sveise rør ned til 1000 meter, men Statoil regner med at det også kan brukes på større dyp.

De første årene etter at rørene ble lagt var det bare mindre skader på dem. Fra år 2000 øker antallet alvorlige skader på rør dypere enn 180 meter. **Levetiden er satt til 50 år.**

Tidslinje;

1. Norske olje- og gassrør. I 30 år har myndighetene vedtatt en rekke rørledninger over den 300 meter dype Norskerenna, uten at det har vært utprøvde metoder for å reparere dem.
2. 7. juni 1971 **Olje og gass skal til Norge**
Stortinget vedtar at olje og gass fra alle fremtidige funn som hovedregel skal ilandføres til Norge.
3. 6. mars 1973 **Ikke mulig å krysse Norskerenna**
Stortinget vedtar å føre olje og gass fra Ekofisk til England og Tyskland. En utredning har vist at det ikke er teknisk mulig å krysse Norskerenna (Ekofisk-utvalget). Ingen selskap i verden vil påta seg jobben med å legge og reparere rør på 300 meters dyp
4. 8. november 1974 **Krav om forsøksdykk**
Et utvalg har nå vurdert alle sider ved rørlegging over Norskerenna. Konklusjonen er fremdeles at det ikke er mulig, men at de teknologiske løsningene er på vei. Det må gjøres et fullskala forsøk.
5. 7. november 1975 **Oljeselskapene pålagt å løse problemet**
Norsk Hydro søker om utbygging på Frigg-feltet. Stortinget antar at rørlednings-teknologi vil være på plass om få år og pålegger oljeselskapet å utrede, legge og drifte en rørledning til Karmøy. Statoil blir pålagt å utrede rørledning fra Statfjord til Norge.
6. 30. april 1976 **Tror det blir mulig om få år** Statoil, søknad utbygging Statfjord.
Statoil regner med at teknologi til å krysse Norskerenna vil være på plass om få år. Regner også med at dykkerløse reparasjons-muligheter er klar om 2-4 år.
7. 1977 **Skåneviksdykket skal bevise det umulige**
Statoil og Norsk Hydro utreder rørleggingsmuligheter. Fullskalatesten er planlagt i 1978 og skal bevise at det er mulig å krysse Norskerenna.
8. 7. februar 1978 **Alt går galt**
Skåneviksdykket til 320 meter. Gjennomgående teknisk svikt på utstyr grunnet det store dypet. Prosjektet avbrytes, David Hoover dør.
9. 10. januar 1978 **Konkluderer med betinget suksess**
Statoil og Norsk Hydro konkluderer med at forsøket i Skånevik har vist at rør kan repareres på 360 meters dyp, men det er nødvendig med omfattende forsknings- og utviklingsarbeid før det kan gjennomføres på en forsvarlig måte.

10. 1978 **Ubetinget suksess**

Oljedirektoratets tar ingen forbehold, men skriver i sin årsmelding at forsøket i Skånevik har bevist at rør kan repareres i Norskerenna.

11. 22. desember 1980 **Det haster med gassrørledning**

Mobil Exploration søker om å legge gassrørledning fra Statfjord til Norge. Det haster, for selskapene fører nå gass ned igjen i oljefeltet. Dette kan bare fortsette til 1985. Da blir feltet ustabil. Dette vil føre til store økonomiske tap.

12. 6. november 1980 **Forskningsdykk går galt**

Testdykkene Deep Ex I og II gjennomføres ved forskningsinstituttet NUI/NUTEC for å bekrefte at dykk til 300 og 500 meter er mulig. Flere dykkere blir syke og skadet. Viser at det tekniske utstyret må forbedres. Utad er dykkene fremstilt som vellykket.

13. 8. april 1981 **Statpipe blir vedtatt**

Statoil foreslår å legge en gassrørledning fra Statfjord til Kårstø. Dypeste punkt 360 meter. Norsk Hydro foreslår å legge rørledningen til Mongstad. Dypeste punkt 390 meter. Begge er dypere enn Skåneviksdykket, men selskapene antar at teknologi til å reparere rørene vil være på plass i tide.

Stortinget vedtar ilandføring til Kårstø av tidshensyn. Den må være ferdig i 1985.

14. januar, april og august 1983 **Nye testdykk går galt**

Det gjennomføres tre forsøksdykk knyttet til legging av Statpipe. Medisinske undersøkelser viser forandringer i hjernen og sentralnervesystemet hos dykkerne. Konklusjonen er at teknisk utstyr må forbedres. Fremstilt som vellykket.

15. april 1983 **Krysser Norskerenna**

Starter legging av Statpipe. Arbeidet gjøres av rørleggingsfartøy og dykkere. Det blir ikke nødvendig for dykkerne å gå helt til bunns av Norskerenna. Dypeste dykk på Statpipe er til 245 meter.

16. 13. april 1984 **Rørledninger på dypere vann**

Norsk Hydro søker nå om å få legge rørledning fra Oseberg til Sture i Øygarden.

Den vil ligge på 350 dyp. Oljedirektoratet tillater dykk til 300 meter, men mener teknologien vil utvikle seg raskt nok til at også rør på 350 meter kan repareres når de er lagt. Stortinget vedtar rørledningen.

17. oktober 1985 **Det umulige blir mulig**

Statpipe åpner. Lagt på kortere tid enn planlagt. Oljebudet om ilandføring nå er oppfylt. Norge fører gass i land. Maksimal dybde på ledningen er 300 meter.

18. september 1985 **Skadelige testdykk fortsetter**

Nye testdykk utføres ved NUI/NUTEC. Under Trolldykket til 450 meter blir dykkere syke og får påvist **endringer i sentralnervesystemet**. Tre nye testdykk, OTS dykkene, til 360 meter går også galt (april, juni og november 1986). Disse skal bekrefte mulighetene for å arbeide på Osebergørledningene. Dykkere blir **alvorlig skadet** og tre av dem mistet dykkersertifikat og arbeidsevne etter dykket.

19. 23. mai 1986 **Dykkegrenser som passer til rør**

Oljedirektoratet setter ned utvalg som skal vurdere hvor dypt det er forsvarlig å dykke. De anbefaler en dybdegrense til **400 meter**. Dette blir gjeldende, trass i at det står i rapporten at teknologien når det gjelder pustegass, varme og kommunikasjon må utvikles og forskes på for at dette skal være forsvarlig.

20. desember 1988 **Osebegrøret blir lagt**

Oseberg transportsystem åpner. Den fører olje fra Osebergfeltet til Sture i Hordaland. Maksimal dybde på ledningen er **350 meter**.

21. 17. juni 1995 **Nye rør går dypere enn grensen**
Norsk Hydro søker om å legge Troll ledning på 540 meters dyp inn til Mongstad. Stortinget delegerer til Oljedirektoratet å avgjøre dette. Oljedirektoratet tillater ledningen på 540 meters dyp, trass i at de selv har anbefalt 400 meter som en maksimal grense for bruk av dykkere. Troll oljerør 1 åpner i 1995. Det ligger på 539 meter. I 1999 legges nok en rørledning på dette dypet. Anbefalt grensen for bruk av dykkere er fremdeles 400 meter.
22. 2. oktober 2002 **Statoil sier stopp**
NUI/NUTEC gjør i nok et testdykk. Denne gang til 250 meter. Dykket var ikke vellykket, og det ble konstatert helsemessige effekter for flere av dykkerne. Statoil pålegger seg selv dykkerforbud dypere enn 180 meter.
Norske myndigheter setter ingen grense.
23. 27. juni 2005 **Reparasjon av små rør**
Statoil finner en teknisk løsning som gjør det mulig å reparere de minste rørene (opp til 30'') i Norskerenna uten bruk av dykkere.
24. 29. januar 2015 **Teknologien endelig på plass**
Statoil finner teknologi for å reparere alle rørene i Norskerenna, samt rør ned til 1000 meter.
25. 28. september 2015 **Nytt rør sprenger teknologien igjen**
Den 482 kilometer lang rørledningen Polarled er ferdig ved Aasta Hansteen-feltet i Norskehavet, på 1260 meters havdyp. Dette er dypere enn teknologien til Statoil er testet på, men de mener utstyret vil kunne fungere ned til 1300 meter, selv om det bare er testet til 1000 meter.

Kilder

- [Innst. S. nr. 294 \(1970-71\)](#)
- [St. meld. nr. 51 \(1972-73\)](#)
- [NOU 1974:40](#)
- [St. meld. Nr. 77 \(1973-74\)](#)
- [St. meld. nr. 30 \(1975-76\)](#)
- [St. meld. nr. 90 \(1975-76\)](#)
- Rørledningsstudie Statoil/Mobil-gruppen
- [ODs årsmelding for 1978](#)
- [Boken Nordsjødykkerne, Ryggvik/Øye Gjerde](#)
- [St. prp. nr. 102 \(1980-81\)](#)
- [Innst. S. nr. 365 \(1980-1981\)](#)
- Forskningsrapport fra NUTEC (1984)
- [St. prp. nr. 109 \(1983-84\)](#)
- [Rapport OD 87-58](#)
- [ODs faktasider med kartdata](#)
- [Statens kartverk – dybdekurver og sjøkart](#)
- [Statoil om Polarled-ledningen](#)

Justis- og politidepartementet
 Lovavdelingen
 Postboks 8005 Dep
 0030 OSLO

Deres referanse

Vår referanse
 200300243-/CHU

Dato
 30. aug. 2004

Granskningskommisjonen for undersøkelse av pionerdykkernes forhold i Nordsjøen - ber om fornyet vurdering av statens rettslige ansvar

Granskningskommisjonen for undersøkelse av pionerdykkernes forhold i Nordsjøen ble opprettet ved kronprinsregentens resolusjon 2. mars 2001. Opprettelsen skjedde på bakgrunn av et vedtak i Stortinget 13. juni 2000, se Innst.S. nr. 243 (1999-2000), basert på et privat forslag, jf.dokument nr.8:58 (1999-2000). Granskningskommisjonen leverte sin innstilling 31. desember 2002.

I brev 26. februar 2003 oversendte Arbeids- og administrasjonsdepartementet (AAD) granskingskommisjonens rapport til Justisdepartementets lovavdeling for gjennomgang og vurdering av kommisjonens rettslige vurderinger og konklusjoner. I brev 27. mars 2003 (kopi vedlagt) konkluderer Lovavdelingen bl.a. med at staten ikke er ansvarlig i forhold til det ulovfestede objektive ansvaret og at det er vanskelig å se at det som fremkommer i kommisjonens utredning er tilstrekkelig til å fastslå et rettslig ansvar for staten på grunnlag av skadeerstatningsloven § 2-1.

Arbeids- og administrasjonsdepartementet er kjent med at det fra enkelte hold er stilt spørsmål mht. hvilket dokumentasjonsgrunnlag Justisdepartementets Lovavdeling hadde når den avga sin vurdering mht. statens rettslige ansvar for pionerdykkerne jf St.meld. nr. 47(2002-2003) jf. brev 27. mars 2003. Vi mener at det er svært lite ønskelig at det stilles spørsmål ved saksbehandlingen, og derved såes tvil om holdbarheten i regjeringens konklusjon i St.meld. nr. 47 (2002-2003) der det avvises at staten har et rettslig ansvar for pionerdykkerne som gruppe.

Etttersom det i enkelte berørte grupper stilles spørsmål ved AADs habilitet i denne saken er det ønskelig at Justisdepartementet kommer med en fornyet selvstendig vurdering av kommisjonens rapport samt de 42 innkomne høringsuttalelsene hva gjelder det rettslige ansvaret i denne saken (kopier vedlagt). I den sammenheng mener AAD det er viktig at det legges spesiell fokus på hvorvidt informasjon som fremkommer i høringsuttalelsene har betydning for lovavdelingens konklusjon vedrørende det rettslige ansvaret.

Vi ber om lovavdelingens vurdering i denne saken innen 24. september 2004.

Med hilsen

Gundla Kvam (e.f.)
 ekspedisjonssjef

Marianne Stein
 avdelingsdirektør

Postadresse	Kontoradresse	Telefon	Arbeidsmiljø- og sikkerhetsavdelingen	Saksbehandler
Postboks 8004 Dep N-0030 OSLO	Grubbegt. 6	22 24 90 90 Org no. 972 417 785	Telefaks 22 24 95 46	Caroline P.E Hustad 22246957

(redigert)

Det Kongelige arbeids- og administrasjonsdepartement
Arbeidsmiljø- og sikkerhetsavdelingen
Ekspedisjonssjef Gundels Kvam
Postboks 8004 Dep
0030 Oslo

Deres ref.: 200300243-120/LBR

Vår ref.: hnyl/gmaf

Bergen 5. september 2003

Stortingsmelding nr 47 (2002-2003) granskning av pionerdykkernes forhold i Nordsjøen

Granskningskommisjonen har i sin oversikt over rapporten vist til at et relativt stort antall dykkere har psykiske plager, dette tyder på at mange dykkere har hatt en belastning som er kraftigere enn det de aller fleste møter i det vanlige arbeidsliv. Det virker sannsynlig at den til dels ekstreme arbeidspåkjenning nordsjødykkerne har vært utsatt for utgjør en vesentlig faktor for utvikling av sykdom hos en del av dem.

De anfører i Deres brev at granskningskommisjonen konstaterer i sin rapport at det ikke er noen klare svar med hensyn til årsakssammenheng med det forskningsmaterialet som finnes i dag.

Nordsjøalliansen har ved henvendelse til Nutec fått oversendt rapport nr 31-87: *Psykososiale aspekter ved offshore-dykking: En undersøkelse av metningsdykkere på den norske kontinentalsokkel*, vedlagt.

Denne rapporten er et resultat av et delprosjekt i prosjektet: *Langtidsvirkning av dykking på mennesket* som startet i 1980 med økonomisk støtte fra Norges Teknisk Naturvitenskapelige Forskningsråd, Statoil, Shell og Hydro. Som det fremgår fra denne offentlig tilgjengelig rapporten viser denne studien at det er uttalte arbeidsmiljøproblemer blant norske offshoredykkere, dykkererfaring er relatert til helseplager, antall ulykker, høy angst og bruk av sekundære forsvarsmekanismer og arbeidsmiljøproblemene var relatert til helseplager og antall næruhell.

Rapporten "*Helsestatus hos tidligere nordsjødykkere*" fra Haukeland Sykehus konkluderer med at en betydelig andel av dykkerne viser psykiske stressreaksjoner som kan tilbakeføres til hendelser som uomtvistelig er spesifikke for arbeid under vann. Det var henholdsvis 65 og 27 % av utvalget som skåret over de kritiske grenseverdier på mistanke om post-traumatisk stress-syndrom på to forskjellige kartleggingsinstrumenter. Et betydelig antall dykkere tilfredsstiller fullt ut kriteriene for PTSD-diagnose ved klinisk vurdering. Alvorlige posttraumatiske stressreaksjoner er generelt assosiert med økt suicidalfare.

Vi tillater på bakgrunn av den fremlagte rapport fra 1987 å be om at departementet korrigerer den fremstilling som er gitt i granskningskommisjonen konklusjon hvor de hevder at det ikke er noen klare svar med hensyn til årsakssammenheng med forskningsmaterialet som finnes i dag. Det er helt nødvendig at departementet fremskaffer alle forskningsdata fra delprosjektet *Psykososialt arbeidsmiljø* under prosjektet *Langtidsvirkning av dykking på mennesket*, vi forventer også at departementet klargjør i hvilken grad disse forskningsresultatene er fremlagt for oppdragsgiver og i hvilken grad det på tidspunktet for studiene ble tatt tilstrekkelige hensyn til disse alvorlige rapportene. Det er ikke utelukket at en korrigerende av arbeidsmiljøet ville kunne ha forebygget en del av de alvorlige konsekvenser vi nå ser. Det understrekes at post-traumatisk stress-syndrom er en helseskade som er direkte knyttet til yrket som nordsjødykker.

Med hilsen

Harald Nyland

(redigert)

Vår saksbehandler:
Leif Johansen

Vår dato:
03.04.2003
Deres dato:
09.01.2003

1 av 3
Vår referanse:
2003/00276 LJ
Deres referanse:
200101399-121

Kopi til:

Arbeids- og Administrasjonsdepartementet

Postboks 8004 Dep
0030 OSLO

Høring – rapport fra Granskningskommisjonen for undersøkelse av pionerdykkernes forhold i Nordsjøen

Innledning

NOPEF er i dag det eneste gjenværende fagforbund som organiserer og har avtale for dykking på norsk kontinentalsokkel. Forbundet ble stiftet i 1977 og dykkerne var med helt fra starten, også i det første forbundsstyret. Arbeidssituasjonen og sikkerheten for dykkerne har vært et løpende tema i alle disse årene. NOPEFs tillitsvalgte og medlemmer er aktive i dagens nordsjødykking og innehar en stor kompetanse innen området. De har svært lang og omfattende erfaring både fra den tidligste pionertiden og fra dagens dykking. Svært mange av våre tidligere medlemmer er aktive i Nordsjødykkeralliansen som er en interesseorganisasjon for tidligere nordsjødykkere.

Uten innsatsen fra Nordsjødykkeralliansen hadde ikke denne saken vært på den politiske agenda.

NOPEF har behandlet dykkerrapporten og vi registrerer at granskningsutvalget har verifisert en rekke av de påstandene vi og andre i en årrekke har fremholdt om kritikkverdige forhold knyttet til tidligere dykking. Det må imidlertid bemerkes at det er tvilsomt om kommisjonen har klart å granske "alle forhold" som beskrevet i mandatet. Det fremkommer likevel tilstrekkelig informasjon i granskningsrapporten til at regjeringen og stortinget bør kunne akseptere statens ansvarsforhold og iverksette tilfredstillende oppfølging og gjøre opp for feil som har vært begått. Myndighetenes videre tolkning, håndtering og oppfølging av rapporten vil ha avgjørende betydning i dette henseende.

Rapporten beskriver en rekke forhold, og vi har registrert at det kan være noen fakta feil og enkelte beskrivelser vi ikke er helt enig i. Vi vil ikke gå inn i detaljer omkring dette i denne høringsuttalelsen så lenge rapporten konkluderer med at staten har ansvar. Rapporten er langt på vei en bekreftelse av de kritikkverdige forhold og problemer som NOPEF har tatt opp og beskrevet en rekke ganger opp gjennom årene. Kommisjonen foreslår at staten etablerer og finansierer en erstatningsordning der operatørene inviteres til å bidra. Dette er positivt. Ordningen bør bli sjenerøs.

Vi ønsker å konkretisere våre forslag til tiltak slik:

1. I Sosialdepartementets høring, i januar 2000, vedrørende ordningen om kompensasjon til tidligere Nordsjødykkere med varig helsesvikt presiserte departementet at:
"staten ikke kan anses for å ha opptrådt lovstridig eller kritikkverdig i forhold til tidligere Nordsjødykkere. Det foreligger således ikke noe juridisk ansvarsgrunnlag for et erstatningsansvar."

Denne erklæringen må nå revurderes og myndighetene bør snarest erklære at de påtar seg erstatningsansvaret for skader som dykkerne har pådratt seg som følge av dykkingen i Nordsjøen og skader som kan utvikle seg i ettertid (senvirkninger).

2. Så å si samtlige av dykkerne som har fått skader fra dykkingen var i utgangspunktet unge menn i topp fysisk og psykisk form. En romslig erstatning bør innrømmes, både for tapt livskvalitet og påførte helseskader som har ført til en vanskelig økonomisk situasjon.
3. Alle Nordsjødykkere som mottar uførepensjon fra folketrygden bør innrømmes høyeste pensjonsgrunnlag. Dykkere som har vært i aktiv tjeneste over et visst antall år (8 – 10 år) bør også få innrømmet høyeste pensjonsgrunnlag ved oppnådd pensjonsalder.
4. Operatørselskapene bør inviteres til å bidra med midler til erstatning og eventuelle særordninger..
5. Granskningskommisjonen har sett på forholdene i tiden før 1990. Det bør ikke etableres støtteordninger som har et skille ved dykking før og etter 1990. Selv om teknologien, dykkeprosedyrene og dykkekompetansen er vesentlig bedre i dag er forholdene fortsatt ikke tilfredsstillende (se beskrivelse av dagens arbeidsforhold nedenfor). Eventuell utbetaling fra yrkesskadeforsikring etc. kan isteden samordnes med støtteordninger for de som har fått skader etter 1990. Det er kritikkverdig at myndighetene konsekvent har avvist å delta i den retrettordningen som er etablert for at dykkers skal få muligheten til å avslutte sin karriere uten skade. I dag er det kun dykkerselskapene og NOPEF som bidrar. Denne ordningen bør myndighetene snarest kunne gå inn som bidragsyter i, f.eks gjennom bruk av skattefordeler.
6. Opplæring/utdanning av klokkekykker og støttepersonell må prioriteres. De fleste av dagens dykkere er ”gamle” og har lang aktiv karriere. I dag kan dykking utføres på en sikker måte og vi har et sterkt behov for å få utdannet nye dykkere. Det refereres i den forbindelse til rapport som en arbeidsgruppe nedsatt av UFD overleverte den 13 mars i år.
7. Haukeland sykehus og forskningsmiljøene må få tilført økte midler for å sikre at oppfølgingen av dykkere med skader ikke skal ta uforholdsmessig lang tid. Bedre instruks/rutiner bør innføres på både trygdekontor og fylkestyngdekontor (se beskrivelse nedenfor).

For at dykkere med mulige dykkersykdommer skal få tilgang til den beste fagkompetanse på dette feltet blir de i dag henvist til undersøkelse ved Haukeland sykehus av trygdekontorene.

Spesialistene på sykehuset driver med langtidsstudier av dykkere og har begrenset kapasitet. For enkelte har det nå gått over to år siden de var på Haukeland sykehus til utredning. De fikk rett før jul i fjor beskjed om at det ville gå enda et år før sykehuset var klar med endelig utredning. Sentrale fylkestyngdekontor har gitt beskjed om at de vil avvente endelig rapport fra Haukeland sykehus før de vil akseptere søknad om yrkesskade. Rådgivende leger hos trygdekontorene har i flere tilfeller overprøvd anbefalinger fra Haukeland sykehus, og det må derav utarbeides en instruks slik at vi unngår overprøvelse på anbefalinger fra den fremste fagkompetansen innen dykkemedisin.

8. Det bør vises vilje til å gjøre opp for feil som har vært begått og til å rette på feil som fortsatt eksisterer. Operatørselskapene erklærte tidlig på 90 tallet at de hadde som mål å klare seg uten dykking innen år 2000. Undervannsoppdragene skulle da utføres med fjernstyrte undervannsfarkoster. Nå har flere av de sentrale operatørselskapene varslet at dette var en feilslått målsetting og at de vil ha behov for dykkere i overskuelig fremtid. Det er enighet om at dykking kan utføres på en sikker måte når forholdene blir lagt optimalt til rette og prosedyrer og regelverk følges. Dessverre er det fremdeles noen forhold som ikke er tilfredsstillende og bør rettes på.

Granskningskommisjonens rapport om at det har hersket en uheldig arbeidskultur som har vært godt kjent må få en oppfølging. De skriver bl.a. sitat:

”Det som etter kommisjonens oppfatning særlig kan begrunne et rettslig ansvar for operatør/rettighetshaver, er dykkernes arbeidsbelastning sammenholdt frykten for å bli satt på land samt kravet til tempo under dykkeoperasjoner.”

Mye av den samme arbeidskulturen eksisterer fortsatt i de dykkerselskapene som i dag opererer i Nordsjøen. Utstrakt bruk av midlertidig ansatte og innleid personell i forbindelse med bemannede undervannsoperasjoner på norsk sokkel er en høyaktuell problemstilling. I tillegg har både Granskningskommisjonen og Statoil i en intern rapport, omtalt problemet.

På tross av gjentatte henvendelser fra NOPEF til Oljedirektoratet har ikke forholdene bedret seg. NOPEF påklaget, i et brev til Oljedirektoratet (OD) datert 19.02.01, ulovlige forhold med utstrakt bruk av midlertidige ansettelse og mangelfulle arbeidsavtaler, for de ansatte innenfor dykkervirksomheten som utøves på norsk sokkel. OD svarte, den 19.06.01, at de hadde merket seg NOPEFs forslag til tiltak og at de i sin tilsynsvirksomhet generelt ville innskjerpe overfor de aktuelle operatører det ansvaret de har for å påse at dykkerentreprenører organiserer virksomheten og ansetter dykkerpersonellet i henhold til arbeidsmiljølovgivningen. Etter dette har ingen endringer skjedd. NOPEF har nå sendt et nytt brev og bedt OD om å iverksette nødvendige tiltak.

Det synes som historien gjentar seg, og de samme feilene som kritiseres i rapporten eksisterer i dag. Når arbeidstakerorganisasjonen tar opp forholdene blir ikke dette tatt hensyn til. Myndighetene har både plikt og anledning til å stille særskilte krav til spesielle virksomheter/aktiviteter for å sikre en sikker og forsvarlig aktivitet. Det er svært betenkelig om det skal være media oppmerksomheten som bestemmer om politikerne vil ta ansvar.

Dykkingen på norsk kontinentalsokkel blir i dag utført av tre dykkerselskap. Dette er store internasjonale konsern som driver innenfor de rammer som settes av operatørselskapene og myndighetenes håndhevelse av lover og forskrifter. Fremdeles hersker det en gammel ukultur som fører til at vi ikke har klart å få bukt med utstrakt bruk av midlertidig ansatt dykkepersonell. To av de tre dykkerselskapene har som policy at de ikke skal ha dykkere ansatt i selskapet. De blir engasjert fra oppdrag til oppdrag og kan stå uten jobb hvis de faller i unåde hos dykkersjefen om bord. De samme forholdene er rådene for de fleste dykkerne i det tredje selskapet, men de har 9-10 dykkere fast ansatt. Skal vi få akseptable arbeidsforhold for dykkerne må det til en holdningsendring og operatørselskapene bør få pålegg om å legge forholdene optimalt til rette slik at vi ikke kommer opp i en lignende situasjon når dagens forhold skal vurderes. Eventuelt kan myndighetene ta initiativ til å få nedsatt en arbeidsgruppe som har til oppgave å gi anbefaling for hvordan dykkingen skal organiseres i fremtiden. Dykkerne må få tilfredstillende opplæring og følge en karriereplan som innebærer videre opplæring i hele karrieren. Den kompetanse og erfaring de får vil være en verdifull ressurs for både operatørselskap og samfunnet. I dag blir de fleste dykkerne "verdiløse" når de ikke klarer å dykke lenger. Dette er etter vår vurdering en medvirkende årsak til at mange presser seg for lenge, får skader og faller utenfor. Dette kan rettes opp med relativt enkle tiltak som ikke vil føre til nevneverdig kostnadsøkning.

Til slutt en liten appell. Når saker som vedrører dykkernes arbeidssituasjon og problemer drøftes hos myndighetene ber vi om at det blir tatt hensyn til at våre medlemmer innehar unik kunnskap om både dagens og pionertidens dykking, og at det fagforbundet som representerer dykkerne og dykkermiljøet blir informert og får anledning til å uttale seg.

Med hilsen

Norsk Olje- og Petrokjemisk Fagforbund

Leif Johansen
Forbundssekretær

Arbeids- og Administrasjonsdepartementet
Gundla Kvam
Postboks 8004 Dep
0030 Oslo

Stavanger, den 08.04.2003
03-0237 790TN

Høringssvar vedrørende rapport fra Granskningskommisjonen for undersøkelse av pionerdykkernes forhold i Nordsjøen.

Oljearbeidernes Fellessammenslutning, OFS, vil det dette tilkjennegi sitt syn på denne rapport. En rapport som det har tatt nærmere 2 ½ år å få utarbeidet og som blant annet skulle klarlegge de skadevirkninger pionerdykkerne var påført.

OFS var i utgangspunktet svært tilfreds med at Stortinget nedsatte en slik kommisjon og for deres mandat. Organisasjonen var derfor positiv til å delta i arbeidet for kommisjonen slik at vår erfaring og kompetanse kunne komme granskningen til gode.

Vi vil imidlertid poengtere det faktum at Stortinget ønsket at dykkerne skulle være representert i kommisjonen, men at Regjeringen ikke ønsket dette slik at et kontaktforum ble opprettet. OFS finner dette underlig og gir vel signaler om at representanter i fra arbeidstakerne ikke var ønsket som likestilte bidragsytere. Noe som vi mener ble bekreftet når vi erfarte utviklingen av kommisjonsarbeidet.

OFS oppfattet raskt at kommisjonen var bundet opp i forinntatte holdinger og at en reell medvirkning ikke var til stede. OFS sin representant var yrkeshygieniker med lang og bred erfaring i fra norsk oljemiljø, også innenfor dykking i pionertiden.

OFS reagerer på granskingsrapporten som forteller at OFS trakk seg i fra kontaktforumet uten grunn, og at kommisjonen heller ikke har mottatt noe brev om dette. Det hevdes videre at kommisjonen ble gjort kjent om dette i media medio juni 2002. Fakta er at OFS allerede 14 mars 2002 skrev til AAD v/ministeren hvor vi påpekte samarbeidsproblemene. I brevet tillot vi oss også å foreslå flere konkrete forbedringstiltak. Brevet ble også sendt med kopi til kommisjonens leder. Departementet svarte den 16 mai 2002 hvor de valgte å ignorere våre innspill. OFS tok dette til etterretning og skrev et nytt brev til AAD den 10 juni 2002. I dette brevet meddelte vi ministeren om at OFS trakk seg ut av kontaktforumet. Granskingskommisjonen hadde ikke lenger vår tillit, kopi ble også denne gang sendt til kommisjonens leder.

Vi vil hevde at rapporten viser granskningskommisjonens holding til de signaler og de innspill, som arbeidstagerne fremla for kommisjonen, og som endte med at alle arbeidstakerrepresentantene trakk seg i fra kontaktforumet. Dette var altså ikke et OFS problem, men et ledelsesproblem av selve kommisjonen. Vi vil samtidig påpeke det faktum at det var en dykkerekspert i fra Statoil, som var den første som trakk seg, og stilte spørsmålsteget ved kommisjonens arbeidsmetoder.

OFS vil i sitt svar konsentrere seg om *dykkerens* nåsituasjon, og det ansvar de ansvarlige må ta for pionerdykkerne.

Rapportens kanskje største svakhet er at ikke enkelthendelser eller enkelte dykkers situasjon er behandlet. Heller ikke de økonomiske tilleggsbelastninger, som har forsterket enkeltes helsesituasjon i negativ retning, er det satt fokus på. Det ville ha kunnet satt pionertidens konsekvenser i et større menneskelig og samfunnsansvarlig perspektiv.

Vi registrerer at kommisjonen konkluderer med at staten har et rettslig ansvar og bør bære det økonomiske ansvar for de skader dykkerne er påført og som kan utvikle seg. Dette med bakgrunn i at kommisjonen mener helt klart at det er sammenheng mellom dykkernes arbeidsmessige belastning og deres helsesituasjon, jfr. 8.3.2.

Som en konsekvens av dette anbefaler kommisjonen at den økonomiske ansvaret må synliggjøres ved at det:

- Gis erstatning for økonomiske tap som etableres og finansieres av staten
- Rettighetshavere/operatører bør inviteres til å delta i finansieringen

Det fremgår også av rapporten at kommisjonen har sett at norske myndigheter var klar over den eksperimentering og de uansvarlige arbeidsforhold dykkerne arbeidet under. Samme kritikk rammer i større grad operatørene. Etter OFS sitt syn er det ikke tvilsomt at det påligger operatørene og myndighetene en klar skyld og et klart ansvar for de skader dykkere er påført under dykking i oljevirkosomheten i Norge.

Også forvaltningen og håndhevingen av regelverket fra myndighetenes side har vært uakseptabel.

Disse forhold må Stortinget ta konsekvensene av.

OFS er som nevnt opptatt av dykkernes situasjon og i mindre grad opptatt av juridiske erstatningsrettslige forhold. De ansvarlige må ikke "bare" ta ansvar for deres helsemessige situasjon, men også den økonomiske uforhet som de og deres familier lider under. OFS mener imidlertid at staten har et rettslig ansvar for skader påført dykkerne.

OFS mener at også rettighetshaver og operatør har et rettslig ansvar for de skader og senskader som er påført dykkerne.

Det må være et uomtvistelig faktum at pionerdykkerne gjorde oljeeventyret mulig ved at rammevilkårene for sikkerheten til disse menneskene ble satt til side. De var i mange år "forsøkskaniner" i et eksperiment for at landet skulle kunne danse rundt gullkalven og etablere sin oljevirkosomhet.

Pionerdykkernes innsats var av en så stor betydning for samfunnet som vanskelig kan sidestilles med noe annet i moderne tid.

OFS krever derfor at det gis erstatning, både for økonomisk tap og for ødelagt helse og livskvalitet. Både staten og rettighetshavere/operatører er økonomisk ansvarlig for erstatningene til dykkerne. De må sammen komme pionerdykkerne til unnsetning, slik at de kan få en økonomisk trygghet for fremtiden. OFS har tidligere overfor politikere og departement gitt uttrykk for at erstatningsbeløp i form av engangsutbetalinger er svært lite hensiktsmessig.

Dykkerne og deres familier må få en ”pionerdykker-pensjon” med tilbakevirkende kraft og i forhold til deres uførhet da og nå. Vilkårene må være av en slik størrelse at de og deres familier kan leve et akseptabelt økonomisk liv.

Med hilsen

OFS

Terje Nustad

leder

798.50

OLJEDIREKTORATET

PROF. OLAV HANSENSVEI 10, BOKS 600, 4001 STAVANGER - TELEFON (04) 87 60 00 TELEFAX (04) 55 15 71 TELEX 42863 NOPED

Kommunal- og arbeidsdepartementet
Postboks 8112 Dep

0032 OSLO 1

Unntatt off § 5a

Deres ref.

Vår ref. (bes oppgitt ved svar)
OD 88 /PR/ATH

Dato

KOMMENTARER TIL BREV FRA DIREKTORATET FOR ARBEIDSTILSYNET OM HELSEVIRKNINGER AV DYPDYKK

Oljedirektoratet (OD) har siden det ble aktuelt med dykking til større dyp enn vanlig, arbeidet for at dette skal kunne gjøres med størst mulig sikkerhet for deltakerne.

Som et resultat av dette ble det i forbindelse med legging av Statpipe igangsatt forskning og utvikling for å sikre at reparasjon av rørledning på 300 meters dyp skulle kunne utføres sikkert og effektivt dersom dette skulle bli aktuelt.

Troll-lisensen fulgte opp med samme type utvikling og verifisering for eventuell bruk av dykkere i forbindelse med utbygging og drift av Trollfeltet som har vanddyp ned til 350 meter.

På samme måte ble Oseberg transport prosjekts forstudie på dykking gjennomført. Prosedyrer og metoder for reparasjon av rørledning ned til 360 meter på en sikker og effektiv måte ble utviklet og verifisert.

Det ble under disse tre prosjektene utført dykking både i kammeranlegg i land og i sjø under vel kontrollerte forhold. I et samarbeid mellom operatør, dykkeselskap, NUTEC og OD ble det lagt opp til omfattende medisinske undersøkelser før dykket, umiddelbart etter dykket, etter en tid på overflaten (3 mnd) og tilslutt oppfølging etter 1 år.

Konklusjonen fra det medisinske personell som har vurdert resultatene har vært at mindre uregelmessigheter umiddelbart etter dykk går tilbake til normalt og at dykking til de dyp det her er snakk om (maks 400 meter) kan utføres med rimelig sikkerhet.

Det har dog hele tiden vært enighet om at de medisinske studiene må fortsette for eventuelt å avdekke forhold som

KLAGE OVER VEDTAK (SE FORVALTNINGSLOVEN AV 10. FEBRUAR 1967 MED SENERE ENDRINGER, § 27,3 LEDD OG KAPITTEL VI)

Parten eller hans fullmektig kan påklage et vedtak innen 3 uker etter at vedtaket er mottatt. Erklæringen om klage skal: a) fremsettes for Oljedirektoratet, b) være undertegnet av klageren eller hans fullmektig, c) nevne det vedtak som det klages over, og om påkrevet gi opplysninger til bedømmelse av klagerett og av om klagefrist er overholdt, d) nevne den endring som ønskes i det vedtak det klages over, og helst også de grunner klagen statter seg til. Partens rett til å se sakens dokumenter er hjemlet i forvaltningslovens § 18 jfr. § 19. Klagen har ikke oppsettende virkning på vedtaket, med mindre Oljedirektoratet bestemmer annet. Det kan settes vilkår for slik utsettelse. Parten eller hans fullmektig har adgang til å be om utsettning med gjennomføringen av vedtaket dersom vedtaket kan tenkes gjennomført til skade for parten for klagesaken er avgjort.

man da ikke var klar over.

OD har en stund vært kjent med at noen av de dykkerne som har deltatt i dype dykk har fått nevrologiske forandringer. Alvorligheten av dette har ikke vært kjent for OD da de medisinske vurderinger og diskusjoner har foregått mellom Haukeland sykehus, operatør, dykkeselskap og Direktoratet for arbeidstilsynet (DfA).

Den 17.3.88 ble det arrangert et møte i DfA mellom DfA, Helsedirektoratets kontinentalsokkelkontor, Prof. dr. med. Nyland, og OD ved Per Rosengren. Foranledningen for møte var et brev fra Prof. dr. med. Nyland der han melder fra til DfA om nevrologisk sykdom hos tre metningsdykkere som har deltatt ved dypdykk og hvor han antok at arbeidsforholdene var en bidragende faktor.

På møtet ble de tre rapporterte kasus diskutert og det kom frem at DfA, basert på de innrapporterte forhold, ønsket å skrive et brev til OD hvor man advarte mot dype dykk (> 180 meter) på sokkelen.

Fra OD's side ble det fremholdt at de innrapporterte forhold burde vurderes nærmere før konklusjoner ble truffet. Det ble besluttet at Prof. dr med Nyland skulle komme opp med et skriftlig resymé til DfA og OD hvoretter vi sammen skulle beslutte videre håndtering av saken. OD ønsket primært at de nye opplysningene som var kommet frem kunne bli vurdert av de to direktorat før saken ble offentlig. OD hadde inntrykk av at DfA var innstilt på samarbeid i denne saken og finner det svært underlig at DfA så allikevel velger å reagere stikk i strid med det vi var blitt enige om og derved vanskeliggjør samarbeidet mellom de to direktoratene i denne saken.

OD forstår brevet slik at DfA mener at det ikke vil være forsvarlig å gjennomføre dykk dypere enn 180 meter ved installasjoner hvor DfA har tilsynsansvar. Dette vil vanskeliggjøre videre medisinsk forskning innen hyperbarmedisin i Norge. Det kan således bli vanskelig å komme videre i arbeidet med å belyse de medisinske risikoene ved dykking.

Den offentlige ekspertise på dyp dykking er plassert i OD. DfA har tilsynsansvar for dykking innenlands som i hovedsak blir utført til dyp grunnere enn 50 meter. Under de dype dykk utført ved NUTEC under AML, har DfA brukt den ekspertise OD har, og dette samarbeidet har fungert utmerket. OD hadde således forventet at det i denne sak ikke ble gitt offentlige uttalelser før også vi hadde fått anledning til å vurdere saken.

OD mener at den medisinske overvåkingen og langtidsoppfølgingen av "offshore" dykkere er tilfredsstillende. Dykkere som gjennomfører dype dykk gjennomgår som tidligere nevnt spesielle medisinske undersøkelser både før og etter dykket. Et program for avdekking av eventuelle langtids-effekter av dykking "offshore" har pågått ved NUTEC/NUI i 10 år. Prosjektet har til nå ikke kommet opp med klare

indikasjoner på at metningsdykking medfører helseskade.

Basert på tilgjengelig informasjon fra dykk som er gjennomført og NUTEC's langtidsoppfølgingsprogram, har OD funnet foreløpig å kunne konkludere med at under spesielle omstendigheter kan dykk utføres til dybder ned mot 400 meter med tilstrekkelig sikkerhet for de involverte. Det må også nevnes at ingen felt på store dyp er planlagt bygget ut og vedlikeholdt ved hjelp av dykkere. Unntatt fra dette er "tie-in" på Gullfaks C der dykking er planlagt utført i 1989 på 218 meter. Dykkere vil kun bli brukt dersom alt annet skulle gå galt. Det har vist seg både ved legging av Statpipe og Sture-rørledningen at leggingen skjedde i henhold til planene og bruk av dykkere ble ikke aktuelt. Felt på vandyp større enn 180 meter er besluttet utbygd, men alle disse, unntatt Gullfaks, skal utbygges og drives dykkerløst.

OD har presisert at det er viktig å bruke tiden fremover til å samle mer informasjon om medisinske forhold ved dykking, evaluere denne og dersom det blir funnet påkrevd, iverksette tiltak for å eventuelt fjerne eller å redusere risikoen. Dette kan vanskeligjøres ved at DFA ikke vil tillate "dypdykking" ved Nutec etc.

OD vil vurdere å nedsette en medisinsk kyndig gruppe for å evaluere de medisinske rapportene på de tre dykkerne som det her er referert til. Gruppen vil så gi råd til OD om hva som videre bør skje.

Med hilsen

Magne Ognedal (e.f.)
Sikkerhetsdirektør

Svein Bye
Avdelingsdirektør

DET KONGELIGE
ARBEIDS- OG SOSIALDEPARTEMENT

Sivilombudsmannen
Postboks 3 Sentrum
0101 OSLO

Deres ref
2015/986

Vår ref
15/1396

Dato
24.04.2015

Klage på innsyn - 14/1830 - granskningsrapport - Nordsjødykkeralliansen

Det vises til brev 9. april 2015.

Arbeids- og sosialdepartementets generelle rutiner for innsynsbehandling er at begjæringer om innsyn skal behandles uten ugrunnet opphold og senest innen 3 dager. Vi beklager at disse rutinene ikke har blitt fulgt i denne saken.

Henvendelsen fra Nordsjødykkeralliansen klargjør ikke hvilke dokumenter det bes om innsyn i. I henvendelsen hevdes det at staten fra 1985 skal ha hatt det syn at det kan dykkes forsvarlig og sikkert ned til 400 meter, samtidig som bes det om innsyn i de metoder og den teknologi som medfører at staten kunne ha en slik oppfatning.

Arbeids- og sosialdepartementet kan ikke finne belegg for at staten har uttalt at det kan dykkes forsvarlig og sikkert ned til 400 meter. Vi har imidlertid identifisert en rapport fra en partssammensatt arbeidsgruppe for vurdering av dykkevirksomhet på større dyp, hvor dette ble drøftet. Oljedirektoratet oversendte rapporten til daværende Kommunal- og arbeidsdepartementet ved brev 5. august 1987. Disse dokumentene er oversendt Nordsjødykkeralliansen.

Når det gjelder henvendelsen om innsyn i den ikke-komersielle delen av rammeavtalen for dykking til 400 meter, har departementet gjort undersøkelser uten å kunne se at dette er dokumenter som departementet eller Petroleumstilsynet er i besittelse av.

Postadresse
Postboks 8019 Dep
NO-0030 Oslo
postmottak@asd.dep.no

Kontoradresse
Akersgata 64
<http://www.asd.dep.no/>

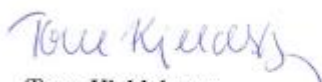
Telefon*
22 24 90 90
Org no.
983 887 457

Arbeidsmiljø- og
sikkerhetsavdelingen

Saksbehandler
Anders Østre
22 24 69 45

Dette er avtaler mellom dykkerselskapene og de respektive oljeselskapene.

Med hilsen

Tone Kjeldsberg
avdelingsdirektør

Anders Østre
seniorrådgiver

Kopi: Nordsjødykker Alliansen (nsda@outlook.com)

571 755 J.4. 1700/91

NORSK OLJE- OG PETROKJEMISK FAGFORBUND

TILSLUTTET LANDSORGANISASJONEN I NORGE
KONGSGT. 52 - 4012 STAVANGER

Statsminister Gro Harlem Brundtland,
Postboks 8001 Dep.,

0030 Oslo 1

Stavanger 29.04.91

DYKKERE SOM UTFØRER METNINGSDYKKING

NOPEF organiserer metningsdykkere i Nordsjøen. Metningsdykking er av fundamental betydning for at vi i det hele tatt skal kunne ha en oljevirksomhet i Nordsjøen. Vi har helt siden forbundet ble startet vært svært oppatt av denne gruppens arbeidsforhold. Spesielt har vi satset på å gjøre metningsdykking til et yrke som det skal være mulig for norske ungdommer å være aktiv i uten at en skal være nødt å forlate det med ødelagt helse etter bare få års yrkesaktivitet.

Selv om vi har oppnådd en hel del så har vi ikke lyktes på det viktigste området, nemlig å sikre dykkerne slike retrettordninger. Så langt har vi bare lyktes i å sikre ordninger som er basert på ødelagt helse. Nå blir imidlertid også disse retrettordningene tatt fra dem. Samtidig blir det nå lagt fram opplysninger om langtidsvirkninger av metningsdykking. Disse opplysningene gir all grunn til å slå alarm.

Dr.med. Kari Todnem har i sin doktoravhandling om nevrologiske forstyrrelser hos metningsdykkere vist til at 10 års metningsdykking medfører en så stor belastning på sentralnervesystemet at det tilsvarer en ekstra aldring på 13 år. Og at dykkere som får trykfallssyke har en ytterligere aldring på 11 år. Av 156 dykkere som var med i undersøkelsen hadde 22 vært bevisstløs under dykking.

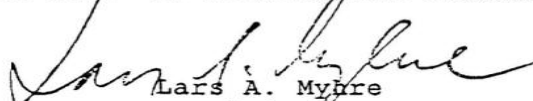
Kari Todnem anbefaler at gjennomsnittsdykkerne gir seg etter 15 år i yrket. NOPEF har tidligere krevd at det blir etablert retrettordninger basert på 20 år.

Under alle omstendigheter går det ikke lenger an at samfunnet ikke tar det nødvendige ansvar for denne yrkesgruppen. Vi kan ikke basere oljevirksomheten vår på at ungdom som velger å bli dykkere, skal sitte igjen med ødelagt helse, fordi samfunnet nekter å ta ansvaret med å sikre denne gruppen retrettmuligheter.

Vi føler når vi har tatt opp problemstillingen rundt dykking, at ingen vil ta ansvaret. Selskapene skylder på myndighetene. Myndighetene skylder på selskapene. Departementene viser oss til neste departement.

Det har vært en evig skyttelgang mellom Olje- og Energidepartementet, Utenriksdepartementet, Kommunaldepartementet, Arbeidsdepartementet, Justisdepartementet og Sosialdepartementet. Nå må noen ta ansvaret, alle kan ikke lenger fraskrive seg dette.

Med hilsen
NORSK OLJE- OG PETROKJEMISK FAGFORBUND

 Lars A. Myhre
 leder

 Leif Sande
 1.nestleder

(redigert)

OLJEARBEIDERNES
FELLESSAMMENSLUTNING
ET YS-FORBUND

Statsminister Jens Stoltenberg
Statsministerens kontor
Akersgata 42
0181 OSLO

Vår ref.: 00/487/A07/TN/af

Dato: 1. desember 2000

NORDSJØDYKKER ALLIANSEN

Oljearbeidernes Fellessammenslutning, OFS, vil på det sterkeste be Dem som Statsminister vise ansvar ved å løse Nordsjødykkernes langvarige problemstillinger.

Nordsjødykker Alliansen har flere ganger forsøkt å komme de ansvarlige myndigheter i tale uten å lykkes. Stortinget har vedtatt et Dokument-8 forslag der denne saken skulle undersøkes. Så langt har ingenting skjedd.

Hvorfor tar ingen ansvar?

OFS støtter Nordsjødykker Alliansen, og vår kongress som ble avholdt 17.-19. november sluttet seg enstemmig til følgende resolusjon:

«Pionerdykkere»

«Oljeindustriens pionerer - oljenasjonen Norge sin dårlige samvittighet».

Mange pionerdykkere i Nordsjøen fikk ødelagt sitt liv ved sin risikofylte innsats for å hente opp olje fra Nordsjøens bunn. Dette skjedde fordi alle rammevilkårene for sikkerhet var blitt fjernet.

Hele det norske folk bør takke disse arbeiderne for den rikdom og velferd de har medvirket til å skape for vårt samfunn. Derfor må vi stå fram og vise vår solidaritet. Vi bør dra lærdom av hva som kan skje når rammevilkårene for sikkerhet blir svekket.

Manglende støtte- og hjelpeapparat har ført til at mange av pionerdykkerne har tatt sitt eget liv, og enda flere sliter med store helsemessige skadevirkninger som følge av sin innsats på sokkelen.

OFS vil på ny ta kontakt med samtlige partier på Stortinget og oljeselskapene på sokkelen hvor vi vil kreve at gjenlevende dykkere og etterlatte familiemedlemmer til dem som har mistet eller tatt sitt liv gis en moralsk og økonomisk oppreisning som står i stil med deres innsats.

OFS krever at dykkerne får anstendig pensjon og økonomiske vilkår som trygger fremtiden for dem og deres familier.

OFS krever at granskingskommisjonen som skal avdekke urettferdigheten og overgrepene mot Nordsjødykkerne umiddelbart begynner sitt arbeid, uten opphold.

OFS krever at alle fakta rundt saken til pionerdykkerne blir lagt fram og granske.

Dersom staten og oljeselskapene ikke viser ansvar vil OFS ta initiativ til politiske markeringer for å presse dette igjennom.

Denne resolusjon sier det meste, og OFS vil nok en gang innstendig be Dem gripe fatt i denne sak før flere liv går tapt. OFS vil gjerne be om et snarlig møte med Statsministeren og dykkerne for å få belyst saken bedre.

Med vennlig hilsen
OFS

Roy Erling Furue
for Terje Nustad
Leder

(redigert)

Nordsjødykkerne Norges farligste jobb

Etter å ha undersøkt 130 dykkere er det ingen tvil om at helseplagene til nordsjødykkerne ligger langt over det som er vanlig hos gjennomsnittsnordmannen. Det viser rapporten som Yrkesmedisinsk avdeling nylig har overlevert til Arbeids- og sosialdepartementet.

- Undersøkelsene viser blant annet at dykkerne har problemer med lungefunksjonen, hørsel og balanseorganet, og ikke minst er det funnet tegn på permanente skader i sentralnervesystemet hos cirka en tredjedel av dykkerne, sier Marit Grønning, spesialist i nevrologi.

Skadene i sentralnervesystemet synes å ha sammenheng med at 80 prosent av de undersøkte hadde hatt trykkfallsyke en eller flere ganger, og at en tredjedel hadde vært bevisstløse i forbindelse med dykking.

Livstruende hendelser

- Psykiske stressreaksjoner i forbindelse med dykkeaktivitet har vært sterkt undervurdert tidligere. I dette utvalget av nordsjødykkere finner vi betydelige psykiske plager, sier Grønning. De fleste dykkerne har vært utsatt for eller vært vitne til dramatiske og livstruende hendelser knyttet til dykkeaktiviteten. Det vanligste er svikt i puste gassforsyningen, men også hele 66 dykkere oppga å ha sett dykkekamerater utsatt for livsfare. En betydelig andel av dykkerne viser psykiske stressreaksjoner knyttet til disse hendelsene, og tilfredsstillende fullt ut kriteriene for posttraumatisk stressyndrom – PTSD.

- Dykkingen har ført til en betydelig forringelse av livskvaliteten for en stor andel av de undersøkte. Det kan vi slå fast, avslutter Thorsen.

- **Fakta / dykkerskadene**
- Dykkerne rapporterer helseplager som glemsomhet, oppmerksomhetsvansker, leddsmerter og tretthet. Plagene hindrer dem i sin livsutfoldelse. 30 prosent har hjerneskade.
- 90 prosent av dykkerne har vært i livstruende situasjoner
- 65 prosent skårer over grenseverdien på posttraumatisk stressyndrom.
- Det er forbundet med fare for selvmord.
- Hele 98 prosent av dem som er undersøkt, har fått betydelig redusert livskvalitet.

THE NUREMBERG CODE

1. The voluntary consent of the human subject is absolutely essential.

This means that the person involved should have legal capacity to give consent; should be so situated as to be able to exercise free power of choice, without the intervention of any element of force, fraud, deceit, duress, over-reaching, or other ulterior form of constraint or coercion; and should have sufficient knowledge and comprehension of the elements of the subject matter involved, as to enable him to make an understanding and enlightened decision. This latter element requires that, before the acceptance of an affirmative decision by the experimental subject, there should be made known to him the nature, duration, and purpose of the experiment; the method and means by which it is to be conducted; all inconveniences and hazards reasonably to be expected; and the effects upon his health or person, which may possibly come from his participation in the experiment.

The duty and responsibility for ascertaining the quality of the consent rests upon each individual who initiates, directs or engages in the experiment. It is a personal duty and responsibility which may not be delegated to another with impunity.

2. The experiment should be such as to yield fruitful results for the good of society, unprocurable by other methods or means of study, and not random and unnecessary in nature.

3. The experiment should be so designed and based on the results of animal experimentation and a knowledge of the natural history of the disease or other problem under study, that the anticipated results will justify the performance of the experiment.

4. The experiment should be so conducted as to avoid all unnecessary physical and mental suffering and injury.

5. No experiment should be conducted, where there is an a priori reason to believe that death or disabling injury will occur; except, perhaps, in those experiments where the experimental physicians also serve as subjects.

6. The degree of risk to be taken should never exceed that determined by the humanitarian importance of the problem to be solved by the experiment.

7. Proper preparations should be made and adequate facilities provided to protect the experimental subject against even remote possibilities of injury, disability, or death.

8. The experiment should be conducted only by scientifically qualified persons. The highest degree of skill and care should be required through all stages of the experiment of those who conduct or engage in the experiment.

9. During the course of the experiment, the human subject should be at liberty to bring the experiment to an end, if he has reached the physical or mental state, where continuation of the experiment seemed to him to be impossible.

10. During the course of the experiment, the scientist in charge must be prepared to terminate the experiment at any stage, if he has probable cause to believe, in the exercise of the good faith, superior skill and careful judgement required of him, that a continuation of the experiment is likely to result in injury, disability, or death to the experimental subject.

["Trials of War Criminals before the Nuremberg Military Tribunals under Control Council Law No. 10", Vol. 2, pp. 181-182. Washington, D.C.: U.S. Government Printing Office, 1949.]

10. april 1985

Går fra NUTEC i protest

FORLATER NUTEC: Lege Stein Tønjum (t.h.) og fysiolog Arvid Paasche ved Norsk Undervannsteknologisk Senter (NUTEC) går fra sine lederstillinger som dykke-forskere i protest. Norsk oljeindustri står uten en habil, uavhengig forsknings-instans innen dyp-dykking, mener de.

STOPP menneske- OFRINGEN

De sier opp sine stillinger ved NUTEC i protest – mot det de kaller menneske-ofring. Dykkernes liv settes i fare for olje-milliarder – de to forskerne vil ha stanset menneske-forsøkene.

Av HARALD VIKØYR og
ARNE RISTESUND (foto)

– Dette er å drive forsøk med mennesker – med ukyndig personell, med profit som mål. Oljeselskapene tror at de kan kjøpe hva som helst med penger – også dykkernes liv og helse. Dette sier avdelingsleder Stein Tønjum ved Norsk Undervannsteknologiske Senter (NUTEC) til BA.

Han og nestleder Arvid Paasche har sagt opp stillingene sine – i protest mot at Statoil, Hydro og Saga nekter å høre på forskernes advarsler mot dyp-dykking.

De to er henholdsvis lege og fysiolog, og er de mest erfarne forskerne innen dypdykking i Norge. De har begge vært ansatt ved institusjonen siden starten i 1978/79.

– Etter at de norske oljeselskapene har overtatt NUTEC, står vi uten noen uavhengig norsk forskning på dyp-dykking. Rent praktisk vises dette ved at dykke-avdelingen får en ny sjef – uten nødvendig kompetanse – som tar avgjørelser over hodene våre, sier Tønjum og Paasche.

ANGST-SYNDROM

Dykke-forskerne ved NUTEC har gjentatte ganger hevdet at dyp-dykking fremdeles bare er på forsknings-planet. Riktignok bestiger vi Himalaya, men vi oppretter ikke arbeidsplasser i verste fjellveggen, mener de:

– For dykk i sjø ned til 400 meter har vi ennå ikke sett utstyr som er godt nok. Når dykkeren er ute av klokken, har han ikke mange ånde-dragene med reserve-gass dersom dykke-kabelen skulle få et brudd. Det finnes heller ikke sikre systemer for reguleringen av varmen i puste-gassen, sier Tønjum til oljebladet «PETRO Magasin».

Går dykkere lenger ned enn cirka 200 meter, får dykkerne et angst-syndrom som skyldes det høye trykket. Symptomene er skjelvinger, svimmelhet, kvalme, redusert hukommelse, konsentrasjons-vansker og søvnforstyrrelser.

– Årsakene til dette «syndromet» vet vi lite om, sier Tønjum.

GASS-MILLIARDER

Bak olje-selskapenes iver etter å skyve Tønjums advarsler i bakgrunnen, ligger redselen for at store gass-forekomster i Nordsjøen blir liggende utilgjengelig.

– I første omgang vil Hydros legging av Oseberg-rørledningen til Sture komme i fare. Her må dykkere ned på 360 meters dyp. Senere kommer Shells utbygging på Troll – her må dykkere dypere ned enn 400 meter, sier Tønjum.

I regi av Hydro, NUTEC og den britiske og canadiske marine skal det foretas forsøks-dykk til 360 meter i Toronto allerede i juni. Denne gang uten Paasches og Tønjums medvirkning.

BA

Ansvarlig redaktør: OLAV TERJE BERGO

På store dyp

De to topp-folkene ved Norsk Undervannsteknologisk Senter (NUTEC) trekker seg fra sine stillinger i selskapet. De mener oljeselskapene Statoil, Hydro og Saga – som har overtatt NUTEC ikke er villige til å høre på advarslene fra forskerne. Fagfolkene og også dykkerne selv – mener at oljeselskapene undervurderer risikoen ved dykking på store havdyp.

Det er milliard-verdier som står på spill når det skal forskes om hvor dypt dykkerne skal kunne arbeide i Nordsjøen. Rørledningen fra Oseberg-feltet inn til Sture forutsetter dykking ned til 360 meter. For Shells utbygging på Troll må dykkerne enda dypere, hevder en av de forskerne som nå trekker seg i protest.

Kunnskap om dykking på store dyp er derfor et helt nødvendig forskningsfelt for oljenasjonen Norge, dersom vi ønsker å bygge ut den teknologiske og medisinske ekspertisen. Og NUTEC her i Bergen er det eneste forskningsmiljø som kan forvalte og videreutvikle denne kompetansen. Det eies i dag av Statoil, Hydro og Saga, men må ikke bare ivareta disse selskaperens økonomiske interesser av å holde eller helst forsere utbyggingen i Nordsjøen.

Også den menneskelige risikoen må vurderes. Derfor er det et alvorlig faresignal når to av Norges fremste medisinske forskere finner å måtte trekke seg i protest. Da bør varsel-klokkene ringe langt inn i de politiske miljøene. Derfor bør Statoil, Hydro og Saga sørge for at dykkerne og de medisinske fagfolkene kommer skikkelig med i styringen av forsknings-prosjektene om dyp-dyking. Forskingen må ikke organiseres slik at dykkerne og de medisinske fagfolkene ikke får innflytelse over forskningen, slik det nå legges opp til med Shells dypdykkings-prosjekt.

Oljeselskapene tar på seg et ansvar som kan bli meget tungt å bære, dersom de overser advarslene fra fagfolkene og dykkerne.

TELEX

TIL.: ALLE ANSATTE
FRA: JFS

Dato: 11.01.90

GRATULERER!

Vi har i dag mottatt Telex of Intent fra Statoil / Hydro / Saga vedrørende Kontrakt for Dykkeberedskap ("Rammeavtalen").

Nedenfor følger pressemelding fra Statoil i anledning kontraktsinngåelsen:

DYKKEKONTRAKT TIL STOLT - NIELSEN SEAWAY A/S

Statoil, Norsk Hydro og Saga Petroleum har i felleskap inngått en avtale med Stolt-Nielsen Seway A/S om dypdykk-beredskap i Nordsjøen. Avtalen har en økonomisk verdi på vel 500 millioner kroner. Den gjelder for tre år, med mulighet for forlengelse i inntil to år. Avtalen omfatter i hovedsak beredskap for dykk ned til 400 meter, men også planlagt dykking for de tre operatørselskapene.

Forskning og utvikling de siste årene har vist at dykking ned til 400 meter kan utføres innenfor de strenge krav som gjelder for sikkerhet.

Arbeidet skal primært utføres dra dykkerskipet Seway Pelican, men avtalen gir også mulighet for å benytte konstruksjonsfartøyet Regalia ved større arbeider.

Bakgrunnen for at selskapene inngått en felles avtale om denne tjenesten, er at behovet for dypdykk-beredskap er stadig økende i takt med det økende antall installasjoner på store dyp. Samtidig vil det samlede behov for planlagt dykking bli redusert i årene som kommer. Utbygging av rørledninger, havbunnsbrønner og andre installasjoner på vann-dyp ned til 360 meter stiller skjerpede krav til faglig standard hos selskapene som skal utføre slik dykking.

For operatørselskapene gir avtalen en betydelig sikkerhetsgevinst ettersom de nå får en kontinuerlig beredskap mot uforutsette hendelser ved dypvanns-installasjonene og reduserer derved risikoen for langvarige driftsavbrudd. Avtalens varighet og omfang gir også dykkerselskapet mulighet til å videreutvikle den faglige standard.

Ved vurdering av de anbudene som har kommet inn, er det lagt stor vekt på bakgrunn, erfaring og kvalitet, og samlet pris for tjenesten. Stolt-Nielsen Seway A/S oppfyller alle faglige og utstyrsmessige krav, samtidig som de hadde den laveste prisen.

De tre operatørselskapene Statoil, Norsk Hydro og Saga Petroleum vil inngå en egen samarbeidsavtale som regulerer utnyttelsen av avtalen med Stolt-Nielsen.

Innledningsvis er dykkerkontrakten knyttet opp mot Oseberg, Oseberg transportsystem, Snorre, Statfjord, Tommeliten, Gullfaks, Veslefrikk og Statpipe, men andre lisenser og interessentskap vil bli knyttet opp etter behov.

Skr. spm. fra Karin Andersen (SV) til arbeids- og administrasjonsministeren

Dok. 15 spm. 65 (2003-2004)

Datert: 21.10.2003

Besvart 27.10.2003 av arbeids- og administrasjonsminister Victor D. Norman (H)

Spørsmål:

Etter at seks av ni dykkere viste symptomer på skade etter forsøksdykk ved Norsk Undervanns Institutt i fjor, skriver Arbeids- og administrasjonsdepartementet i brev 10. september 2003 til Nordsjødykker Alliansen at Oljedirektoratet (OD) nå fastslår at det ikke er grunnlag for å si at dykk dypere enn 180 meter er forsvarlig. En følge av dette er at det nå ikke er beredskap på de installasjoner og rør på norsk sokkelsom ligger ned til 360 meter. For vedlikehold, reparasjoner og ved ulykker er en helt avhengig av dykkere. Hvordan skal disse oppgavene ivaretas etter at nytt regelverket er innført?

Svar:

Jeg vil begynne med å presisere at regelverket som i dag gjelder for bemannede undervannsoperasjoner i petroleumsvirksomheten ikke angir noen entydig grense for dypdykking. I stedet er regelverkets krav utformet funksjonelt og stiller krav til at virksomheten til enhver tid skal være forsvarlig. Denne prosessen åpner for en kontinuerlig tilpasning til ny viten og teknologi. Dette er bl.a. synliggjort ved at næringen selv etter forsøksdykkene ved Norsk Undervanns Institutt (NUI), har pålagt seg en operasjonell grense på 180 meter.

OD har på samme grunnlag kommet frem til at det pr. dags dato ikke er grunnlag for å si at dykk til dybder utover 180 meter kan sies å være forsvarlig. Slik situasjonen er i dag vil det derfor heller ikke gis samtykke til bemannede undervannsoperasjoner under 180 meter.

Mange av de situasjoner som kan oppstå på rørledninger og installasjoner på dybder dypere enn 180 meter kan i dag, med det utstyr som er tilgjengelig, repareres uten hjelp av dykkere. I den sammenheng kan det nevnes at det i forbindelse med petroleumsvirksomheten på norsk sokkel ikke er dykket til slike dyp siden 1989.

For situasjoner der ubemannet intervensjon ikke er mulig, vil det, ut fra nåværende kunnskap, være nødvendig å stenge ned installasjoner i påvente av nye teknologiske og operasjonelle løsninger. Alternative metoder er utskiftning av rørledninger og utstyr fremfor reparasjoner.

Forståelsen av hva som er forsvarlig virksomhet stiller store krav til næringen selv hva gjelder både teknologiutvikling og planlegging av virksomheter.

Jeg er kjent med at industrien vurderer løsninger for hvordan man skal håndtere reparasjoner, vedlikehold og ulykker dypere enn 180 meter på en forsvarlig måte.

Vedlegg 15

Brubakk-rapporten; <https://kudos.dfo.no/dokument/kunnskapsstatus-og-fremtidsperspektiver-2012-god-reise-hjem-sikker-dekompresjon-av-dykkere?evalueringsportalen=1>

Vår saksbehandler:
Leif Johansen

Vår dato:
11.06.2003
Deres dato:

Vår referanse:
2003/00411 LJ
Deres referanse:

Statsminister
Kjell Magne Bondevik
Postboks 8001 Dep
0030 OSLO

Kopi til:
Statsråd Viktor D. Norman, Arbeids- og
Administrasjonsdepartementet,
Gerd-Liv Valla, LO Landsorganisasjonen i Norge,
Medlemmer i Kommunalkomiteen på Stortinget

Vedrørende oppfølging av rapport fra Granskningskommisjonen for pionerdykkernes forhold i Nordsjøen

NOPEF, LO, Nordsjødykker Alliansen mfl. har i lang tid gitt uttrykk for at det er nødvendig med livreddende hjelpetiltak til Nordsjødykkere med helseskader. NOPEF har forståelse for at det har vært, og fortsatt er, en viss saksbehandlingstid i departementene, men vi etterlyser strakstiltak.

Strakstiltak som nødtelefon, psykiatrisk bistand og oppfølging til uføre nordsjødykkere og etterlatte. Det er likeså behov for økonomisk bistand og klarere direktiver til trygdeetat og sosialetat.

Vi vil innstendig be om at departementet iverksetter slike hjelpetiltak snarest, slik at vi forhåpentligvis kan unngå flere tragiske selvmord som er blitt synliggjort i denne arbeidslivstragedien.

Viser samtidig til NOPEFs høringssvar av Granskningskommisjonens rapport.

Med hilsen
Norsk Olje- og Petrokjemisk Fagforbund

Leif Sande
Leder

STATSMINISTEREN

Oslo, 11. juni 2004

Nordsjødykker Alliansen (NSDA)
Postboks 4
1441 Drøbak

Takk for deres brev av 27. mai d.å.

Det var trist å høre at enda en pionerdykker har tatt livet sitt.

Som dere er kjent med har Stortinget nå vedtatt en erstatningsordning til nordsjødykkerne. Dette betyr at dere nå vil få en erstatning for de skadene dere har fått.

Jeg ønsker dere alt godt videre.

Med vennlig hilsen

Kjell Magne Bondevik

STATSMINISTEREN

Oslo, 26. april 2010

Nordsjødykker Alliansen
Postboks 4
1441 Drøbak

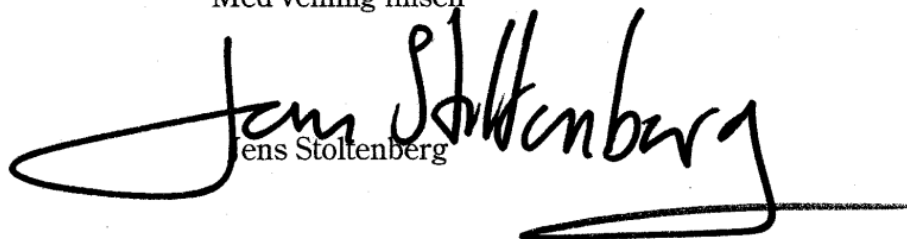
Unntatt offentlighet iht
offentlighetsloven §§ 13 og 15

Pionerdykkerne i Nordsjøen

Jeg viser til brev 14. mars d.å. vedrørende ovennevnte.

Jeg er kjent med at flere pionerdykkere i dag sliter med alvorlige medisinske problemer. Det er med sorg jeg har mottatt budskapet om at en pionerdykker nå har valgt å avslutte livet. Mine tanker og medfølelse går til de etterlatte og nærstående.

Med vennlig hilsen

Jens Stoltenberg